

SZAKDOLGOZAT

**Kószegi Zsombor
Gödöllő 2025**

**MAGYAR AGRÁR- ÉS ÉLLETUDOMÁNYI EGYETEM
VIDÉKFEJLESZTÉS ÉS FENNTARTHATÓ GAZDASÁG INTÉZET**

VADÁSZATI TURIZMUS FELVIDÉKEN

Konzulens:
Dr. Prof Káposzta József
egyetemi tanár

Készítette:
Kőszegi Zsombor
Vidékfejlesztési grámmérnöki hallgató

**GÖDÖLLŐ
2025**

I. BEVEZETÉS	4
1. Témaválasztás indoklása	4
II. IRODALMI ÁTTEKINTÉS-	6
2.1 Turizmus	6
2.2 Turisztikai termék	7
2.3 A turizmus fő típusai és becsült piaci arányuk	10
2.4 Aktív turizmus:	10
2.5 Vadászturizmus	11
III. ANYAG ÉS MÓDSZER	15
3.1. A kutatás célja és kérdései	15
3.2. Vizsgálati terület és időszak	15
3.3. Adatgyűjtés módja	16
3.4. Adatfeldolgozás és elemzési módszerek	16
3.5. A mélyinterjú módszertani bemutatása	16
IV. FELVIDÉKI TERÜLET ELEMZÉSE	18
4.1. A Felvidék általános bemutatása és turisztikai jelentősége	18
4.2. Felvidéki terület bemutatása	22
4.3. V. Szezonális Elemzés: Tavasz – A vadászati idény kezdete és a szelekciós munka	27
4.4. 2023–2025 közötti időszak: ASP hatás és gazdálkodási válaszok	32
4.5. Főbb eredmények és összegzés	34
V. Eredmények és javaslatok	38
5.1. A vizsgálat főbb eredményei	38
5.2. A vadgazdálkodás fejlesztésének irányai	39
5.3 A turisztikai kínálat és a gazdálkodási stabilitás fejlesztésének összefüggő irányai	40
VI. ÖSSZEGZÉS	43
Irodalomjegyzék	47
Ábrajegyzék	48
Mellékletek	49

I. BEVEZETÉS

1. Témaválasztás indoklása

A témaválasztásom alapjául a vadászat mellett való elköteleződésem és ragaszkodásom szolgált. Ez a szenvedély már egészen fiatalkorom óta motivál engem. Édesapámmal együtt jártam az erdőket és mezőket már kicsi gyermekként. Mindig nagyon érdekelt az ott élő állat- és növényvilág. Bármikor szívesen indultam el egy kora reggeli vagy esti vadászat alkalmával is. Soha nem voltam fáradt, ha menni kellett, mindig mosollyal indultam útnak és kíváncsian ültem az autóba, ha vadászatról volt szó. Amikor a természetben jártam, olyan gondolatok és kérdések fogalmazódtak meg bennem, amikre mindig az erdő adta meg a választ valamilyen módon. Csندje nyugtatott és motiváló hatása volt. Kémleltem a távcsőben az állatokat, rengeteg fajta növényt ismertem meg, úgy is mondhatnám, hogy élveztem minden másodpercét a kint töltött időnek. Ha éppen nem láttunk állatot vagy nem volt jó idő, akkor pedig szomorú voltam és már a következő alkalmon járt az eszem. Megfigyeltem az élőhelyen viselkedésüket, megtanultam miről lehet megismerni őket, és mi alapján tudom az egyedeket megkülönböztetni. Kezdtém belelátni a vadászat hagyományába, hogy jóval több ez annál, hogy csak durrogtatunk a puskával és állatokat lövünk csupán élményszerzés céljából. Később vált számomra is egyértelművé, hogy a vadászat mennyire tervszerű és tudatos tevékenység.

Mindig nagyon vártam azt a pillanatot amikor egymagam ülhetek a magaslesen, vagy egyedül cserkelhetek az erdőben. Sokszor volt bennem olyan érzés, hogy majd az lesz az igazi vizsgaalalom, amikor csak én leszek és a természet. Így derülhet ki igazán, hogy mennyi tudást tudtam felhalmozni a sok tapasztalt vadással történő beszélgetésből és tanácsaikból. Felnőttként szereztem meg a vizsgám. Semmihez nem volt fogható az az érzés, amikor apukám először kísért engem, mint vadászt és elejtettem az első vadjaimat. Ezeket az alkalmakat soha nem felejttem el. Együtt vettünk részt vadászatokon az ország több pontján és egyre jobban kezdett érdekelni a vadászati és vadgazdálkodási tevékenység. Továbbá beleláthattam több vadásztársaság struktúrájába és belső életébe. Az ott tapasztalható atmoszféra, közösségként munkálkodó emberek közvetlensége motiváló volt számomra. Megtanultam, hogy ezek az emberek hogyan tudnak eljutni egy adott helyre vadászni. Milyen feltételek kellenek ehhez. Milyen fegyvereket és kalibereket használnak. A dolgozatom elkészítésének célja, hogy a vadászati turizmus jelenlegi helyzetét és

fejlődési lehetőségeit a Felvidék térségében komplex módon bemutassam és elemezzem. A kutatás középpontjában egy konkrét vadászterület vizsgálata áll, amelyen keresztül feltárhatóak a vadgazdálkodás és a turisztikai tevékenységek közötti összefüggések.

A dolgozatom fő céljai a következők:

1. A vadászati turizmus gazdasági, társadalmi és ökológiai szerepének vizsgálata a Felvidék térségében, különös tekintettel a helyi közösségekre és a fenntartható fejlődés lehetőségeire.
2. A 2023–2025 közötti időszak adatainak elemzése egy felvidéki vadásztársaság példáján keresztül, a vendégforgalom, a fajmegoszlás és a vadgazdálkodási eredmények alakulásának feltérképezése céljából.
3. A szezonális hatások és gazdálkodási tendenciák feltárása, vagyis annak bemutatása, hogyan befolyásolják a Fejlesztési és javaslati irányok megfogalmazása a vadászati turizmus jövőbeli erősítésére, különös tekintettel a gazdasági diverzifikációra, a fenntartható turizmusra és a modernizációs lehetőségekre.

A külföldi vadászok szemében is vadászparadicsom Magyarország, ugyanis sok külföldi vadász érkezik, hogy különféle vadat ejthessen el. Úgy gondolom, hogy az itt élő állomány, világhírű. Ezt a különleges turisztikai formát szeretném kutatni és megvizsgálni. Célom egy vadásztársaság által bemutatni a vadászati turizmust.

II. IRODALMI ÁTTEKINTÉS

2.1 Turizmus

A turizmus fogalma az elmúlt évtizedekben jelentősen átalakult és kiegészült. Kezdetben a fogalom sokkal szűkebb értelmezést kapott: elsősorban a szabadidő eltöltéséhez, pihenéshez és rekreációhoz kapcsolódó tevékenységeket foglalta magában. Mára azonban a turizmus komplex, multidiszciplináris jelenséggé vált, amely gazdasági, társadalmi és kulturális folyamatokat egyaránt átfog. A változást elsősorban az üzleti élet globalizálódása és az információs technológiák fejlődése idézte elő, melyek következtében a munkához kötődő utazások is mind gyakoribbá váltak (Dávid & Baros, 2020), (Lengyel, 2016) A turizmus fogalmának alakulását számos tudós vizsgálta. A korai elméleti alapokat Hunzinker és Krapf határozták meg, akik a turizmust a helyváltoztatáshoz és a rekreációhoz kötötték. Ez a megközelítés hosszú ideig meghatározó maradt, azonban az idők során egyre kevésbé tudta lefedni a turizmus új formáit és sokrétű megnyilvánulásait. A modern turizmus már nem pusztán fizikai helyváltoztatás, hanem összetett társadalmi-gazdasági jelenség, amely motivációk, célok és élmények sokaságát foglalja magában (Lengyel, 2016). A turizmus tehát napjainkra a társadalom és a gazdaság szerves részévé vált. Az utazások céljai rendkívül sokfélék lehetnek: pihenés, üzleti tevékenység, kulturális felfedezés, vallási zarándoklat vagy akár sporttevékenység.

A turizmus mindemellett önálló gazdasági ágazatot is képez, amely jelentős hatást gyakorol a nemzeti gazdaságra, a társadalmi folyamatokra és a környezetre (Putzkó & Rátz, 2011). A turizmus története szorosan kapcsolódik az emberiség fejlődéséhez. Bár az utazás már az ókorban is jelen volt, a szervezett turizmus mindössze alig kétszáz éves múltra tekint vissza. Fellendülését nagyban segítette az ipari forradalom, amely forradalmasította a közlekedést: a vasút, az automobil, az autóbusz és később a repülőgép megjelenése lehetővé tette az utazások gyorsabbá és kényelmesebbé válását (Putzkó & Rátz, 2011) A közlekedés fejlődése a 19–20. század fordulóján az utazás tömegessé válásához vezetett, ami megteremtette a modern turizmus alapjait.

A turizmus sajátos rendszert alkot, amely szorosan összefügg a környezetével. Kölcsönhatás figyelhető meg a tudomány, technika, politika, gazdaság és kultúra területei között (Michalkó, 2004)). A politikai tényezők alapvetően befolyásolják a nemzetközi utazások dinamikáját – az

elzárkózó vagy éppen nyitott országok közötti különbségek markánsan éreztetik hatásukat. A kulturális örökség, a gasztronómia, a fesztiválok és a műemlékek mind kulcsfontosságú turisztikai vonzerőt jelentenek (Putzkó & Rátz, 2011)). Napjainkban egyre fontosabb szempont a fenntarthatóság és a felelősségteljes turizmus, amely a helyi természeti, társadalmi és kulturális értékek megőrzését tűzi ki célul. szerint a „turizmus ökológia” koncepciója a felelős, fenntartható vidékfejlesztést teszi lehetővé, amely a helyi erőforrásokra és a közösségi értékekre épít. A turizmus fejlődése csak akkor lehet hosszú távon sikeres, ha figyelembe veszi a környezeti korlátokat, és minimalizálja az ökológiai terhelést. A turizmus két alapvető alrendszer a kereslet és a kínálat, melyek egyensúlya határozza meg a piac működését (Putzkó & Rátz, 2011).

A keresletet a fogyasztói motivációk, gazdasági tényezők és társadalmi trendek alakítják, míg a kínálatot a turisztikai infrastruktúra, a szolgáltatások minősége és a desztinációk fejlettsége. Globális szinten a turizmus napjainkra a világ egyik leggyorsabban növekvő gazdasági ágazatává vált. A digitalizáció, a globalizáció, a diszkont-légitársaságok megjelenése és a közösségi média hatására az utazás széles rétegek számára elérhetővé vált (Organization), 2023). Ezzel párhuzamosan a környezeti érzékenység és az etikus magatartásmód is egyre hangsúlyosabbá vált, ami a turizmus jövőbeli fejlődésének egyik kulcsirányát jelöli ki (: Ritchie & Crouch, 2003). Összességében elmondható, hogy a turizmus ma már nem csupán gazdasági tevékenység, hanem társadalmi és kulturális jelenség, amely komplex rendszert alkot. Fejlődése folyamatos, de csak akkor fenntartható, ha a gazdasági érdekek mellett a környezeti és társadalmi szempontok is érvényesülnek. A felelős turizmus, amely az ökológiai és kulturális értékek védelmét szem előtt tartja, képezheti a jövő egyik legfontosabb irányvonalát.

2.2 Turisztikai termék

A turisztikai termékek jelenléte és szerepe meghatározó tényezője a turizmus rendszerének. Szűkebb értelemben a turisztikai termék egy konkrét szolgáltatást jelöl, amelyet a turista közvetlenül igénybe vesz – például egy szálláshelyet, egy városnéző túrát vagy egy szervezett programot. Ez a megközelítés mikroökonómiai szinten értelmezhető, mivel az egyes szolgáltatásokra, azok árára és igénybevételére összpontosít (Lengyel, 2016)Tágabb értelemben azonban a turisztikai termék már nem csupán egyetlen szolgáltatás, hanem egy komplex szolgáltatáscsomag, amely magában foglal minden olyan elemet, amit a turista utazása során

igénybe vesz. Ilyen értelemben a turisztikai termék azonosítható a turisztikai desztinációval: a hely, a szolgáltatások, az infrastruktúra és az élmények összessége képezi a terméket (Putzkó & Rátz, 2011) A turisztikai termékek sajátossága, hogy előállításuk és fogyasztásuk szinte egy időben történik. A turista a szolgáltatás igénybevétele közben tapasztalja meg annak minőségét és értékét, így az élmény egyéni, szubjektív és megismételhetetlen (Middleton, 2001). Az emberi tényező – a szolgáltatók szakértelme, kommunikációja és vendégszeretete – ezért döntő szerepet játszik a szolgáltatás megítélésében. A turisztikai termékek vonzereje két fő kategóriába sorolható: természeti és ember alkotta vonzerők. A természetes vonzerők olyan adottságokat jelentenek, amelyek emberi beavatkozás nélkül is alkalmasak turisták vonzására: például egy különleges táj, egyedi klíma, hegység, tó vagy vadvilág.

Az ember alkotta vonzerők ezzel szemben tudatos fejlesztés eredményei ide tartoznak a történelmi emlékhelyek, múzeumok, szórakoztató parkok, kulturális rendezvények vagy épített attrakciók (Putzkó & Rátz, 2011). A XX. század végén a turizmusban egyre inkább az élményközpontúság került előtérbe. Az utazás célja már nem pusztán a helyváltoztatás, hanem az egyéni élményszerzés. A turisztikai termék tehát szorosan összefügg az élménnyel: a szolgáltatás minősége, a vendéglátás színvonala és a programok együttesen határozzák meg az utazás sikerét (Pine & Gilmore, 1999). A kereslet és kínálat alakítása központi kérdés minden turisztikai termék esetében. A nem értékesített szolgáltatások bevételkiesést okoznak, ezért a kínálatot rugalmas árpolitikával és marketingeszközökkel kell igazítani a piaci igényekhez. A szezonális árképzés, az akciók és kedvezmények, valamint a kiegészítő szolgáltatások például tematikus túrák, gasztronómiai programok vagy kulturális események – mind segíthetnek a kereslet élénkítésében (Dávid & Baros, 2020) Fontos a vendégek visszajelzéseinek figyelemmel kísérése is, mivel ezek pontos képet adnak arról, mely területeken szükséges fejlesztés. A turizmusban a legfontosabb cél, hogy a desztinációk egész évben képesek legyenek turistákat vonzani, ezzel biztosítva a bevétel stabilitását. Ehhez elengedhetetlen a professzionális marketingstratégia, amely a célcsoportok igényeire és az aktuális trendekre épül. A turisztikai termék alapját az élmény utáni vágy képezi, amely az emberek egyik legősibb motivációja.

Az élmény maga az „attrakció”, amely a vonzerő hatására válik megtapasztalhatóvá. A vonzerő lehet természeti, kulturális vagy mesterséges eredetű, és a turisták döntéseit alapvetően

befolyásolja (: Ritchie & Crouch, 2003) A vonzerők jelentőségét nagyságrendjük szerint is megkülönböztethetjük: Univerzális vonzerő: például Budapest, amely világszerte ismert és kulturális örökséggel gazdag város. Nemzetközi vonzerő: a Balaton, amely Közép-Európa egyik legnagyobb tava és Magyarország kiemelt üdülőhelye. Országos vonzerő: például az egri vár, amely nemzeti történelmi és turisztikai jelentőségű. Helyi vonzerő: falunapok, piacok, kézműves rendezvények, amelyek a helyi közösség értékeit közvetítik. Egy desztináció több kategóriába is tartozhat, attól függően, milyen célcsoportokat szólít meg és milyen hatókörrel rendelkezik. A turisztikai vonzerő fejlesztésének több módszere ismert. Az első az ikonikus attrakciók létrehozása, amelyek nagy beruházást igényelnek, de hosszú távon erősítik a térség ismertségét. Például egy új látogatóközpont, élményfürdő vagy múzeum fejlesztése. A második lehetőség a klaszteres fejlesztés, amikor meglévő vonzerőkre építve tematikus hálózatot, útvonalat vagy regionális turisztikai klasztert alakítanak ki.

A harmadik pedig a rendszeres, ismétlődő rendezvények szervezése, amelyek fenntartják az érdeklődést és visszatérő vendégkört építenek ki. A turisztikai termékek működésének alapfeltétele a megfelelő infrastruktúra és közlekedési hálózat. Egy nehezen megközelíthető hely kevésbé vonzó, hiszen az elérhetőség meghatározza az utazási döntést. Az utak minősége, a tömegközlekedés fejlettsége és a szálláshelyek kínálata egyaránt meghatározó tényező. A szálláshelyek minősítése például a csillagos rendszer vagy a tematikus besorolás (wellness-, konferencia-, gyógy- vagy sporthotel) – a turisták tájékozódását segíti. A vendéglátás szintén a turisztikai termékek fontos része. Az étkezés, a gasztronómia és a helyi ízek önálló vonzerőt jelenthetnek. A vendéglátás minősége, a higiéniai feltételek és az egyedi kínálat jelentősen befolyásolja a vendégek elégedettségét és visszatérési hajlandóságát.

A turisztikai irodák és szervezett utazások továbbra is fontos szerepet töltenek be. A menedzsmenttel rendelkező utazásszervezők hatékonyan tudják összekapcsolni a különböző szolgáltatókat, ezzel teljes körű élményt nyújtva az utazóknak.

Összességében elmondható, hogy a turisztikai termék egy rendkívül összetett rendszer, amely magában foglalja az élményt, az infrastruktúrát, a szolgáltatásokat és a marketing szinergiáját. A jövő turizmusa az élményközpontú, személyre szabott és fenntartható termékekre épül, amelyek a helyi

kultúrát és természeti értékeket tiszteletben tartva kínálnak maradandó tapasztalatot a látogatóknak ((MTÜ), 2023)

2.3 A turizmus fő típusai és becsült piaci arányuk

A turizmus típusainak megkülönböztetése segít megérteni, hol helyezkedik el a vadászati turizmus a teljes turisztikai piacon. A kulturális turizmus a kulturális örökség, a hagyományok és a művészetek megismerésére irányul. Az egészségturizmus a testi-lelki feltöltődést és az egészségmegőrzést szolgálja. Az üzleti turizmus a gazdasági kapcsolatokhoz, míg az aktív turizmus a sporthoz és szabadidős tevékenységekhez kötődik. (1. ábra)A vadászati turizmus az aktív turizmus egyik kisebb, de jelentős szegmense, amely speciális célcsoportot vonz, és kiemelkedő gazdasági értéket képvisel.

1. ábra

Turizmus fajtáinak piaci részesedés Saját forrás

Turizmus fajtái	Becsült piaci részesedés (%)
Kulturális turizmus	30%
Tengerparti/pihenő turizmus	25%
Egészségturizmus	15%
Üzleti turizmus	10%
Egyéb vegyes turizmus	5%
Aktív turizmus (ebből vadászati turizmus)	15% (2-3%)

2.4 Aktív turizmus

A sok turisztikai terméktípus közül talán az egyik legsokoldalúbb és legösszetettebb, amely önállóan, de akár más termékekkel összekapcsolódva is megjelenik a kínálatban. Máiig nincsen elfogadott kategorizálása. A hazai szakirodalom szerint „minden olyan tevékenység, melyben az egyén élményszerzési célból eredő, nem rutinszerű mozgása mindennapi térpályán kívül eső térben költségével egybekötve valósul meg (Michalkó, 2004). A nemzetközi szakirodalom kevésbé használja ezt a kifejezést, melynek egyik értelmezésben inkább sporttal kapcsolatos tevékenységre utal, míg a másik értelemben valamilyen természetközeli tevékenységet jelöl. A definíció is rámutat arra, hogy ez sokkal inkább egy gyűjtőfogalom és sok tevékenység köthető ide. Kialakulása nagyjából a 20. századra tehető, egy időben pl.: urbanizációval vagy más foglalkoztatásban bekövetkező változással. Az aktivitás térhódítása és ennek fejlődése során

alakult ki és emellé társult az élményorientáció is. Ez a termék eltér a többitől, hiszen itt az egész tevékenység alapját valamilyen természeti erőforrás alkotja. Ennek alapja maga a természet valamilyen eleme pl.: horgászat során a víz vagy egyszerűen a háttérkörnyezet biztosítja a termék alapját, például egy erdei túra során. Fontos, hogy alapadottságaiban rejlik a legtöbb eltérés. Egy síkvidéki területen teljesen más fajta aktivitás jellemző, mint egy hegyvidéki adottságú területen. Így itt a vonzerő nem a megfogható dolgokon alapul, hanem kiemelten egyes tevékenységekhez kapcsolódik. A tevékenység végzése adja meg a vonzerőjét és a természet pedig, mint egy tökéletes pár szolgáltatja a háttérrel. Az aktív turizmus fogalomkörébe tartozik számos másik alcsoport is és ezen termék egyszerre tölthet be elsődleges vagy kiegészítő szerepet is. Valamint többoldalú, mert egyszerre magában foglalja az aktív és passzív turizmust is.

2.5 Vadászturizmus

Az aktív turizmus egyik fontos alcsoportja a vadászati turizmus – a természetjárás egyik legősibb, mégis a 21. században is korszerű és keresett formája. Mára a vadászat markáns turisztikai motivációvá fejlődött: hazánkba évről évre jelentős számú külföldi vadász érkezik, jellemzően vadászatszervező közreműködésével, hogy egyéni vagy társas vadászatokon vegyen részt (Putzkó & Rátz, 2011); (Dávid & Baros, 2020). A turisták által megélt élmények – a szervezés minősége, a kísérés szakmaisága, a vadászati etika és a vendéglátás – közvetlenül alakítják a desztinációról és az országról kialakított képet ((MTÜ), 2023)). Magyarország pozíciója az európai vadászati térképen kiemelkedő. Ennek alapja a gazdag és változatos vadállomány, az élőhelyek minősége, valamint az a szakmai tudás, amelyet az állami erdőgazdaságok és a hivatásos vadászok képviselnek (Heltay, Vadásziskola, 2014);((OMVK), 2023)). A vadászat történeti beágyazottsága – a királyi, főúri és később állami vezetői vadászatok hagyománya – ma is identitásképző elem, ugyanakkor a modern szemléletben a vadászat már természetközeli rekreáció és élményturizmus, nem pusztán zsákmányszerzés (Széchenyi, 1955 / új kiadás: 2019); (Rátz, 2006).

A tevékenység gazdasági és ökológiai jelentősége egyszerre meghatározó: egyrészt a vadászatra jogosultak (erdőgazdaságok, társaságok) bevételi forrása, másrészt a vadállomány-szabályozás kulcseleme, amely a mezőgazdasági és erdészeti károk mérséklését, az állomány-egészség és a genetikai minőség fenntartását szolgálja (Csányi, Márton, Bóti Szilvia, & Schally, 2024) ((NÉBIH), 2024) A jogi és területi keretek jelenleg a 2017-ben megállapított terület- és

határkijelöléshez igazodnak; mintegy 1400 vadászatra jogosult egység működik, köztük 22 állami erdőgazdaság, amelyek magas szakmai színvonalú infrastruktúrával (vadászházak, lőterek, hűtő- és feldolgozókapacitás) fogadják a vendégeket ((OMVK), 2023).

Míg az erdőgazdaságoknál a komplex szolgáltatás és a márkaérték a meghatározó, addig a több ezer hektáros civil társaságok többsége bevételdiverzifikációs okokból kapcsolódik be a vendégvadásztatásba (: Ritchie & Crouch, 2003), (Middleton, 2001) Bár a vadászati turizmus a teljes turisztikai bevétel kisebb szeletét adja, gazdasági multiplikatóra jelentős (szállás, vendéglátás, kísérés, trófeabírlat, húsfeldolgozás), és a vidéki térségekben magas hozzáadott értéket teremt (Dávid & Baros, 2020). A nemzetközi vendégkör volumene a szakirodalom és ágazati statisztikák szerint évi tízezres nagyságrend; a külföldi vadászok több tízezer trófeás nagyvadat ejtenek el évente, ami a trófeadíj- és kíséresi bevételek révén érdemi devizabeáramlást is jelent (Csányi, Márton, Bóti Szilvia, & Schally, 2024); ((OMVK), 2023) A COVID-19 ugyan átmeneti visszaesést okozott, de a szektor rugalmasan regenerálódott, a kereslet visszatért (Organization), 2023) ((MTÜ), 2023) A magyar trófeák világranglistás szereplése a gím-, dám-, muflon- és őzállomány minőségét is tükrözi, ami a prémium szegmens számára komoly vonzerő ((OMVK), 2023). A vadászatról alkotott közvélekedés gyakran ellentmondásos: sokan kizárólag a „kilövés” dimenzióját látják, kevésbé a gondozás–szabályozás–védelem hármását. A fenntartható vadgazdálkodásban azonban a takarmányozás, élőhelyfenntartás, a betegségek kontrollja (pl. ASP), a vadkármegelőzés, valamint az etikai és biztonsági szabályok betartása integrált rendszer ((NÉBIH), 2024), (Heltay, Vadásziskola, 2014) A kulturális dimenzió sem elhanyagolható: a magyar irodalomban bőséggel találunk vadászati leírásokat és élménybeszámolókat. Ahogy Gazdag József írja: „A vadászat varázsának meglehetősen tág a jelentése... a Duna ártéri erdeiben vagy az ezüstsín törzsű bükkösök alatt bögő szarvasbika különleges élményt nyújtó vadászata... mind-mind serkentően hat a vadászszennvedélyre... és megerősíti a vágyat, hogy engedjünk Diana, a vadászat istennője (Gazdag, 2004, old.: 15) csábításának.”

A hazai szezonrend és a jogi szabályozás pontosan meghatározza, mikor, mire és hogyan vadászhatunk: ez egyszerre biztosítja a fenntarthatóságot és a turisztikai termék kiszámíthatóságát ((NÉBIH), 2024), ((OMVK), 2023). A vadállomány megújuló természeti erőforrás, amely szakszerű szabályozással tartható optimális szinten; a vendégvadászat pedig a tervezett

egyedszámok teljesítésének fontos eszköze (). Egyéni vadászat esetén – a két leggyakoribb forma a lesvadászat és a cserkelés – jellemzően hivatásos kísérő támogatja a vendéget. A lesvadászat során a vad mozgásának ismeretére és a zavarást minimalizáló elhelyezésre épít a siker. A cserkelés „aktív” műfaj: a szélirány, domborzat és a vad viselkedésének pontos olvasása a kulcs; sok helyen előkészített cserkelőutak segítik a biztonságos és etikus megközelítést. A barkácsolás (fogatról vagy – modern változatban – járműről történő mozgatás) hagyományos forma, szigorú biztonsági szabályokkal: fegyvertöltés csak kiszállás után, lövés soha nem adható le járműből vagy a lovak feje fölött (Heltay, Vadásziskola, 2014)A tavaszi szezon áprilisban indul, az őzbak májusi–augusztusi időszaka sok külföldi és belföldi vendéget vonz. Az őznász idején (július vége–augusztus) a csalósíppal történő hívás különleges élmény, ugyanakkor gyors és felelős döntéshozatalt igényel a kísérőtől (Heltay, Vadásziskola, 2014)

A vadászati év csúcspontja a szarvasbőgés (szeptember–október eleje): a háremet vezető, idősebb bikák viselkedése, a riválisokkal vívott „párbajok” a természet egyik legintenzívebb dramatikus eseményévé teszik ezt az időszakot. Ekkor értékesítik a golyóérett bikákat, amelyek trófeája a vendégvadászat egyik fő gazdasági pillére ((OMVK), 2023). Ősztől a dámszarvas barcogása és a muflon kosok üzekedése kínál prémium élményt; ezeknél a fajoknál a csúcsidezőszak jellemzően október–november. (Csányi, Márton , Bóti Szilvia, & Schally , 2024) Téli társasvadászatok (nyúl, fácán) szervezésekor a siker kulcsa a logisztika és a biztonsági protokoll: hajtók és vadszedők létszáma, blokkok tervezése, szállítás és kommunikáció – mind előre rögzített forgatókönyv szerint (Heltay, Vadásziskola, 2014). A vaddisznóhajtás és a terelés között a fő különbség a hajtás dinamikája és a lőhető fajok köre: hajtáson a hajtók hangosak, kutyákkal dolgoznak, és kizárólag vaddisznó (ritkán róka) lőhető; terelésnél csendes előrehaladás történik, kutya nélkül, és a vaddisznó mellett tarvad (nőstény és fiatal egyed) is lőhető, ami a selejtezési terv teljesítését segíti (Csányi, Márton , Bóti Szilvia, & Schally , 2024)A nagy teríték (egy jól sikerült napon 30–40 vaddisznó is előfordulhat) erőteljes operatív háttért feltételez – szakszerű vadszállítás, hűtlánc, bírálat, feldolgozás –, és ma már elengedhetetlen a vadászetikai és állatjóléti normák szigorú betartása.

Összességében a vadászati turizmus az aktív turizmus olyan speciális, magas hozzáadott értékű szegmense, amely egyszerre támaszkodik hagyományra és modern menedzsmentre.

Versenyképessége azon múlik, hogy a desztináció mennyire képes minőségi élményt, biztonságot, etikus működést és fenntarthatóságot nyújtani – mindezt szakmailag felkészült kísérőkkel és összehangolt infrastruktúrával (: Ritchie & Crouch, 2003), ((MTÜ), 2023).

III. ANYAG ÉS MÓDSZER

A kutatás alapját egy primer, saját adatgyűjtés képezte, amelyet egy hazai vadásztársaság adatai alapján végeztem a 2023–2025 közötti időszakra. A vizsgálat célja az volt, hogy feltárjam, miként alakult a vadászati turizmus helyzete és teljesítménye a vizsgált időszakban, különös tekintettel a vendégforgalom, a vadgazdálkodási eredmények és a szezonális változások összefüggéseire. A társaság elnöke személyesen biztosította a szükséges információkat, így az elemzés belső, hiteles forrásból származó adatokon alapul.

3.1. A kutatás célja és kérdései

A vizsgálat fő célja, hogy egy konkrét vadásztársaság példáján keresztül mutassa be a vadászati turizmus gazdasági, ökológiai és társadalmi szerepét, valamint feltárja azokat a tényezőket, amelyek befolyásolják a vendégforgalom alakulását és a vadászati szezon eredményességét. A kutatás fő kérdései a következők voltak:

1. Milyen tendenciák figyelhetők meg a vadászvendégek származási országai és száma tekintetében 2023 és 2025 között?
2. Hogyan alakult a különböző vadfajok elejtett egyedszáma és az érmes trófeák aránya az egyes szezonokban?
3. Milyen kapcsolat figyelhető meg a szezonális időszakok és a vadászati eredményesség között?
4. Milyen mértékben járul hozzá a vadászati turizmus a társaság gazdasági fenntarthatóságához és a helyi közösség életéhez?
- 5.

3.2. Vizsgálati terület és időszak

A vizsgálat egy a Felvidéki régiójában működő vadásztársaság területére terjedt ki. A terület változatos élőhelyi viszonyokkal rendelkezik, ahol megtalálható a hazai nagyvadfajok többsége: gímszarvas, dámszarvas, őz, vaddisznó, valamint arányban muflon. Az adatgyűjtés három egymást követő vadászati évre terjedt ki (2023, 2024 és 2025), ezzel lehetővé téve a tendenciák, szezonális eltérések és évek közötti különbségek elemzését.

3.3. Adatgyűjtés módja

Az adatokat a társaság elnökétől kaptam, aki a vadászatok szervezéséért és a vendégvadásztatás irányításáért.

Az általa rendelkezésre bocsátott adatok a következő területeket ölelték fel:

1. A társaság vendégforgalmi adatai (vendégek száma, származási országuk),
2. Az elejtett vadfajok megoszlása és darabszáma,
3. Az érmes arányok (arany-, ezüst-, bronzérmes trófeák százalékos megoszlása),
4. A szezonális bontás (tavaszi, nyári, őszi, téli időszak),
5. Valamint a vendégek által kedvelt vadászati módok (les, cserkelés, barkácsolás, hajtás).

3.4. Adatfeldolgozás és elemzési módszerek

A begyűjtött adatok alapján a következő módszereket alkalmaztam:

1. Összehasonlító elemzés a három év adatai között (2023–2025);
2. Szezonális vizsgálat, amely feltárta az egyes időszakok sajátosságait (pl. őzbak-szezon, szarvasbőgés, téli hajtások);
3. Vendégösszetétel-elemzés a nemzetközi és belföldi arányok feltárására;
4. Teljesítményelemzés az érmes trófeák aránya alapján.

3.5. A mélyinterjú módszertani bemutatása

A kutatás során alkalmazott adatgyűjtési módszerek közül kiemelt szerepet kapott a mélyinterjú, amely a vizsgált vadásztársaság elnökével készült. A módszer kiválasztását az indokolta, hogy a vizsgálat célja nem csupán statisztikai adatok összegyűjtése volt, hanem a gyakorlati tapasztalatok, szakmai ismeretek és a döntéshozói szemlélet mélyebb megértése is. A mélyinterjú lehetőséget biztosított arra, hogy a kvantitatív adatok mögött meghúzódó folyamatokat, összefüggéseket és ok-okozati viszonyokat is feltárjam.

A mélyinterjú a kvalitatív kutatási módszerek közé tartozik, és alapvető célja az, hogy részletes, kontextusban gazdag információkat nyújtson egy adott jelenségről. A módszer lényege, hogy az interjúalany saját tapasztalataira, véleményére és értelmezéseire építve fejti ki a vizsgált témát, ezáltal a kutató átfogóbb képet kap az adott szakterületről. A vadászati turizmus elemzése esetében ez különösen fontos, mivel a sikeresség és a gazdálkodás eredményessége nagymértékben függ a személyes döntésektől, a szervezési tapasztalatoktól, valamint a helyi adottságok ismeretétől.

A kutatási interjú félig strukturált formában zajlott, ami azt jelenti, hogy az interjúhoz előzetesen kidolgozott kérdésvázlat készült, azonban a beszélgetés során lehetőség nyílt az egyes témák mélyebb kibontására és a válaszok mentén történő rugalmas irányításra. Ez a forma egyensúlyt teremt a kutatói irányítás és az interjúalany szabad véleménynyilvánítása között, így az elnök saját tapasztalatai alapján részletesen bemutathatta a vadászati turizmus működési mechanizmusát, gazdasági vonatkozásait és aktuális kihívásait. Az interjú kérdéskörei az alábbi fő témák köré szerveződtek:

1. Társaság szervezeti felépítése és működése;
2. Vendégforgalom alakulása és szezonális jellemzői;
3. Vadfajok állománya, trófeaminősége és vadgazdálkodási stratégiák;
4. Turisztikai szolgáltatások (szállás, vendéglátás, marketing) fejlesztése;
5. Jövőbeni kihívások és fejlesztési lehetőségek (ASP hatásai, gazdasági diverzifikáció).

Az interjú körülbelül 90 perces személyes beszélgetés formájában zajlott a vadásztársaság központjában. A beszélgetés rögzített jegyzetek alapján került feldolgozásra, az elhangzott információk pedig tematikus kódolással kerültek rendszerezésre. Az így nyert kvalitatív adatok segítették a kvantitatív elemzések (például statisztikák, teríték adatok, bevételi struktúrák) értelmezését és kontextusba helyezését. A mélyinterjú módszertani előnye, hogy feltárja azokat az összefüggéseket, amelyek számszerű adatokból nem derülnek ki. Lehetővé teszi a döntéshozói gondolkodásmód, a motivációk és az értékrend megértését, ami különösen fontos a vadászati turizmus esetében, ahol az emberi tényező – a szakmai tapasztalat, a helyi közösségek szerepe és a természethez való viszony – meghatározó szerepet tölt be. A módszer emellett elősegíti a kutatás validitását és hitelességét, mivel a belső, első kézből származó információk révén a kutató közvetlen rálátást kap a működésre és a döntési folyamatokra.

A feldolgozás során az interjúból származó megállapítások nem numerikus adatként, hanem értelmezési keretként szolgáltak, amelyek alátámasztották a statisztikai eredmények magyarázatát. A kvalitatív és kvantitatív módszerek kombinációja így lehetővé tette a vizsgált vadászterület komplex bemutatását, a működés ökológiai, gazdasági és turisztikai aspektusainak integrált elemzését.

3. ábra Hont vagyis a felvidék szíve ; Forrás: <https://hatartalanul.net/tema/otletek-tippek/felvidek/>

A Felvidék térszerkezete sajátos: a hegyvidéki zónák (pl. Alacsony-Tátra, Szlovák-érchegység) és az alföldi területek (pl. Csallóköz, Bodrogek, Ipoly-mente) közötti átmenet igen gazdag ökológiai sokféleséget eredményez. A déli, magyarlakta területek – ahol a magyar vadászati turizmus leginkább megjelent – jellemzően mérsékelt éghajlatú, mozaikos tájszerkezetű térségek, ahol erdők, mezők, folyóvölgyek és kisebb tavak váltják egymást. Vadállomány összetétele (gímszarvas, őz, dák, muflon, vaddisznó, apróvadfajok) a magyarországi régiókhöz hasonló, így a vadászati kínálat rendkívül vonzó mind hazai, mind nemzetközi vendégek számára.

A térségben a vadászati hagyományok évszázados múltra tekintenek vissza. A történelmi források szerint már a középkorban is gyakoriak voltak az uradalmi vadászatok a Garam, az Ipoly és a Vág mentén, illetve a hegyvidéki erdőségekben. Felvidék erdeiben a magyar nemesség körében a vadászat nem csupán élelmiszerforrás, hanem társadalmi és kulturális esemény is volt, amelyhez ünnepi szertartások, etikett és közösségi hagyományok kapcsolódtak (Kiss, 2010). Ez a történelmi örökség ma is érezhető a térség vadászati kultúrájában. Gazdasági szerkezete hagyományosan a mezőgazdaságra, az erdőgazdálkodásra és az iparra épült, de az utóbbi két évtizedben a turizmus egyre hangsúlyosabb szerepet tölt be. Turizmusának fejlődését több tényező is elősegíti: a térség kiváló elérhetősége (magyar határ közelsége, fejlesztett úthálózat), a természetközeli környezet és a kulturális örökség gazdagsága. Duna, a Garam és az Ipoly folyók völgyei, valamint a vulkanikus eredetű hegységek (pl. Börzsöny, Selmeci-hegység, Gömör-Szepesi-érchegység) egyaránt vonzzák a természetkedvelő, túrázó és vadászati célú turistákat.

4. ábra Csallóköz légi fényképen; Forrás: <https://mta.hu/english/danube-conference-at-the-academy-studies-on-the-rehabilitation-of-szigetkoz-and-csallokoz-first-presented-106048>

A térség egyik kiemelt természeti értéke a Csallóköz, amely Európa legnagyobb folyóközi szigete. Gazdag vadvilága, vízi ökoszisztémája és mezőgazdasági hagyományai miatt nemcsak természeti, hanem ökológiai és turisztikai kincs is. A Dunaszerdahelyi járásban például több természetvédelmi terület és vadászati rezervátum található, ahol a vadállomány megőrzését a helyi közösségek együttműködésével végzik. A térség vadászati turizmusának erőssége éppen ebben a helyi beágyazottságban rejlik: a vadászok nem elszigetelt tevékenységként, hanem a tájhasználat részeként működnek. Turisztikai kínálata sokoldalú. A kulturális turizmus iránt érdeklődők számára vonzóak a történelmi városok (Pozsony, Kassa, Besztercebánya, Selmecbánya), míg a természetjárók a nemzeti parkokat (pl. Szlovák Paradicsom, Poloniny, Murányi-fennsík) keresik fel. Az aktív turizmuson belül a túrázás, kerékpározás, vadvízi evezés, síelés és vadászat egyaránt megjelenik. A déli járásokban – különösen a Komáromi, Losonci, Rimaszombati, Dunaszerdahelyi és Érsekújvári régióban – a vadászati turizmus a helyi gazdaság stabil, de alulreprezentált pillére. Ezek a térségek földrajzilag és kulturálisan szoros kapcsolatban állnak Magyarországgal, ezért a vendégkör jelentős része magyar vagy nyugat-európai vadász, akik a magyarországi vadászatszervezőkön keresztül jutnak el a térségbe (Dávid & Baros, 2020)

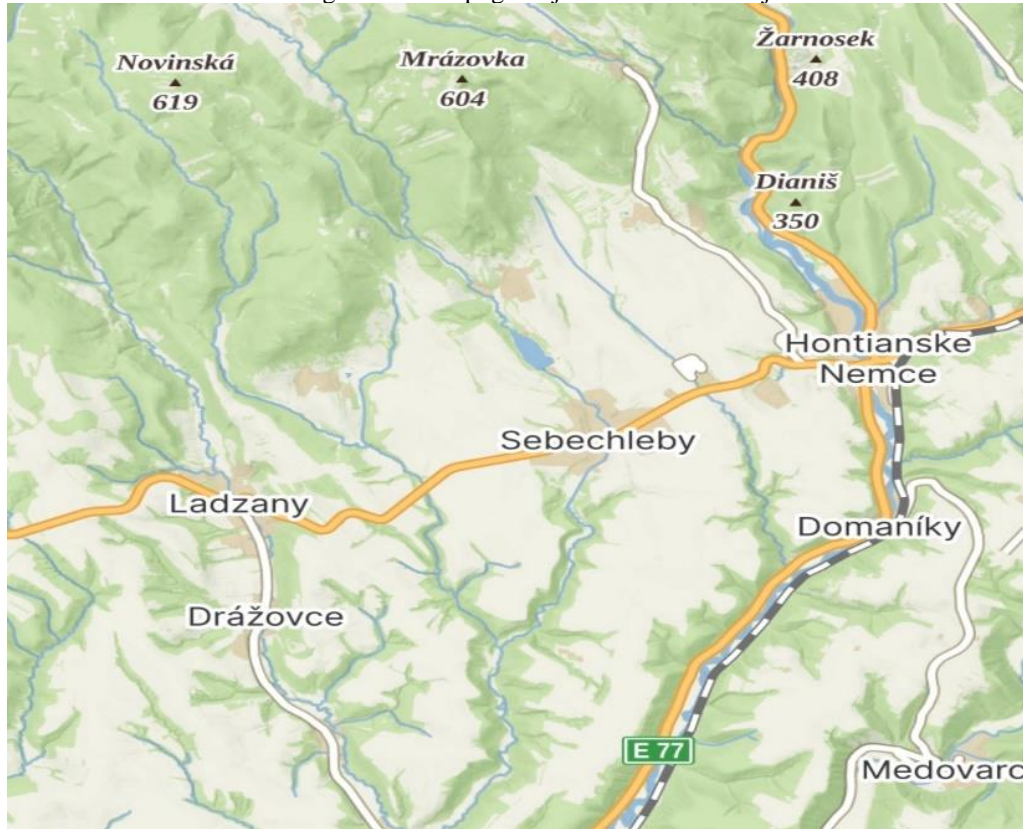
Ennek a térségnek a turizmusfejlesztési stratégiái egyre inkább a természetközeli, élményalapú kínálatra építenek. Így felvidék déli részein a turizmus jövője abban rejlik, hogy képes legyen összekapcsolni a kulturális örökséget, a gasztronómiát, a borászatot és a vadászati lehetőségeket. Az ilyen integrált kínálat nemcsak a vendégélményt növeli, hanem hozzájárul a vidéki gazdaság diverzifikációjához is. A bor- és vadgasztronómia, valamint a helyi termékek (méz, sajt, pálinka, bor) szorosan kapcsolhatók a vadászati turizmushoz, hiszen a vendégek nem csupán a vadászat élményéért érkeznek, hanem a térség életmódját és hagyományait is megismerik (Varga, 2020). Vadállományának kezelése szorosan illeszkedik a szlovák és magyar vadgazdálkodási irányelvekhez. A határ menti ökoszisztémák (pl. Ipoly és Duna menti árterek) miatt az állomány mozgása országhatárokon átívelő, így a határon átnyúló együttműködés a vadgazdálkodásban és turizmusban is fontos. Szerencsére a magyar és szlovák vadászatszervezetek között egyre gyakoribbak a közös programok, konferenciák, valamint az „Egy a Természettel” szellemiségéhez kapcsolódó fenntarthatósági kezdeményezések ((OMVK), 2023)

Felvidék turizmusának egyik legfontosabb kihívása a demográfiai fogyás és az elvándorlás, különösen a déli, rurális térségekben. Turizmus – és azon belül a vadászati turizmus – fejlesztése hozzájárulhat a fiatalabb generációk helyben maradásához, új munkahelyek létrehozásához és a helyi gazdaság élénkítéséhez. A vadászati turizmus ugyanis komplex gazdasági hatással bír: a vendégek nemcsak a vadászatért fizetnek, hanem a szállásért, étkezésért, szállításért és a kiegészítő programokért is, ezáltal több ágazat bevételehez is hozzájárulnak (Láng & Balogh, 2018).

A Felvidék tehát mind természeti, mind társadalmi, mind kulturális szempontból ideális helyszín a vadászati turizmus fejlődéséhez. A térség vadban gazdag élőhelyei, történelmi hagyományai és fejlődő turisztikai infrastruktúrája lehetőséget biztosít arra, hogy hosszú távon a magyar és szlovák vadászati kultúra közös metszéspontjaként működjön. A következő fejezetben részletesen bemutatom a vizsgált felvidéki területet, annak természeti adottságait, vadállományát és a 2023–2025 közötti időszakra vonatkozó vizsgálati eredményeket.

4.2. Felvidéki terület bemutatása

5. ábra A vizsgált terület topográfiája és vízhálózata Saját forrás

Vizsgálatom alapját képező felvidéki vadászterület Magyarország északi határvidékén, a történelmi Felvidék térségében helyezkedik el, amely egyedülálló természeti adottságokkal és vadgazdálkodási hagyományokkal rendelkezik. A terület nagysága mintegy 14 000 hektár, amely hat különböző vadásztársaság egyesítésével jött létre. A közös irányítás alatt működő egység a modern vadgazdálkodás egyik mintaterülete, ahol a szakértelem, a fenntarthatóság és a turisztikai szolgáltatások magas szintje találkozik. Terület ökoszisztémája rendkívül változatos, hiszen domborzata és növényzete egyaránt kedvez a nagyvadfajok számára. A kiterjedt patak- és árokrendszer természetes vízellátást biztosít, a mélyebb fekvésű völgyek és az erdős magaslatok váltakozása pedig kiváló búvó- és rejtekhelyet kínál a vadállomány számára. Ezek az élőhelyi viszonyok hozzájárulnak a terület kiemelkedő vadsűrűségéhez és a trófeaminőséghez, ami a vendégvadászok számára is különleges vonzerőt jelent. A térség klímája kontinentális, négy markánsan elkülönülő évszakkal. Tavasszal és nyáron a növényzet gyorsan fejlődik, bőséges takarmányt biztosítva a nagyvadak számára, míg ősszel és télen a vadállomány a magasabban fekvő erdőségekbe húzódik vissza. Az évszakok váltakozása ezért nemcsak az ökológiai folyamatokat, hanem a vadászturisztikai szezonalitást is alapvetően meghatározza. 14 000 hektárból mintegy

4500 hektár mezőgazdasági művelés alatt áll, ami gazdag táplálékbázist teremt, ugyanakkor komoly kihívást is jelent a vadkárelhárítás szempontjából. A mezőgazdasági parcellák és az erdőterületek mozaikos elrendezése miatt a vadak gyakran látogatják a vetéseket, így a vadkárrok minimalizálása folyamatos feladat. A gazdálkodók és a vadászatra jogosultak szoros együttműködése ezért alapvető az egyensúly fenntartásában.

Terület vadfaj-összetétele rendkívül gazdag, a magyarországi nagyvadgazdálkodás öt fő vadfaja mind megtalálható: gímszarvas, dámszarvas, őz, vaddisznó és muflon. E fajok együttes jelenléte biztosítja, hogy a vadászati turizmus egész évben folyamatosan működhessen, az egyes évszakokhoz igazított programokkal és vadászati lehetőségekkel. A magas vadsűrűség eredményeként évente több mint 1400 nagyvad kerül terítékre, ami országos viszonylatban is kiemelkedő eredmény. A felvidéki terület kiemelkedik szervezeti és szakmai felépítésében is. A gazdálkodást öt hivatásos vadász és egy központi irányító személyzet végzi, akik biztosítják a vadászati tevékenységek koordinálását, az elektronikus napló vezetését, valamint a vendégvadászok kísérését. A rendszer hatékonyságát a centralizált irányítás adja, ugyanakkor minden vadőr felelős a saját körzetéért, így garantált a személyes felelősség és a területi ismeret.

Itt vendéglátás és turizmus integrált formában működik: a területen egy központi vadászpanzió üzemel, amely teljes ellátást biztosít a vendégek számára. Ehhez panzióhoz tartozik étterem, wellness részleg (szauna, jakuzzi), valamint egy természetközeli, erdei vadászház is, amely autentikus élményt kínál a látogatóknak. Az infrastruktúra célja, hogy a vadászat ne csupán sporttevékenység legyen, hanem egy komplex turisztikai élmény, amely ötvözi a természet közelségét, a gasztronómiai élvezeteket és a pihenést. Gazdálkodási különlegessége az integrált feldolgozási rendszer: a panzió mellett működő húsfeldolgozó és helyi bolt lehetővé teszi az elejtett vadak húsának helyben történő feldolgozását és értékesítését. Ez nemcsak gazdasági szempontból előnyös, hanem erősíti a fenntarthatósági modellt is, hiszen a teljes értéklánc – az elejtéstől a feldolgozáson át az értékesítésig – a helyszínen valósul meg. A feldolgozott termékeket a vendégek, valamint a környékbeli lakosok is megvásárolhatják, ami a helyi gazdaságot is erősíti. A panzió közelében található fedett lőtér Európában is ritkaságszámba megy

6. ábra
A vadász panzió Saját forrás

. A 300 méteres távok között használható pálya és az 50 méteres „lő-mozi” lehetőséget nyújt az éles fegyverrel való gyakorlásra különböző vadászati szituációkban. A lőtér egyben kötelező próbálövési helyszín is, hiszen a vadászat megkezdése előtt minden vendégnek lőpróbát kell tennie, ezzel biztosítva a biztonságos és etikus vadászatot.

7. ábra 300 méteres lőpálya Saját Forrás

A vendégek számára a vadászat élménye nem ér véget az elejtéssel: a terítékplacc, ahol az esti ceremónián kúrtszó kíséretében mutatják be az aznapi vadakat, a hagyomány és a tisztelet szimbolikus helyszíne. Ezek az események nemcsak a vadászati etikát erősítik, hanem közösségi élményt is teremtenek. A vadászat tehát itt nem pusztán zsákmányszerzés, hanem kulturális és

turisztikai élmény, amely a természet szeretetére és tiszteletére épül. Az alábbi képen a terület topográfiája, árkos-patakos szerkezete, valamint a magasabban fekvő erdős részek láthatók, ahová a vadak télen visszahúzódnak.

Mezőgazdasági hatás: A terület 4 500 hektárnyi mezőgazdasági területet is magában foglal. Ez egyfelől gazdag táplálékbázist jelent, ami hozzájárul a vadak kiváló kondíciójához és a trófeaminőséghez, másfelől viszont folyamatos vadkárelhárítási feladatok elé állítja a vadgazdálkodókat ugyanis ez a jelentős vadlétszám jelentősen megnehezíti a mezőgazdasági tevékenységet. Sok esetben ennek tükrében kerül elbírálásra, hogy milyen fajta növény kerüljön melyik táblába.

Vadsűrűség és teríték: A terület legkiemelkedőbb jellemzője a rendkívül magas vadsűrűség. Ennek eredményeként évente több mint 1400 nagyvad kerül terítékre. Ez a szám önmagában is nemzetközi mércével mérve kiemelkedő, és erős turisztikai vonzerőt képez, garantálva a vendégek számára a sikeresség magas esélyét. A terület vadfaj-palettája magában foglalja a magyar nagyvadgazdálkodás öt legfontosabb elemét: őz, gímszarvas, vaddisznó, dámszarvas és muflon. Vendégkiszolgálás komplex rendszere (Vadászturisztikai paletta) A vadászterület vendéglátása messze túlmutat a puszta bérvadászaton, egy komplett, integrált vadászati szolgáltatási ágazatként működik.

Személyzet és irányítás: A teljes 14 000 hektárt egy közös szakképzett személyzet kezeli, amely magában foglal öt hivatásos vadászt. Ez a centralizált irányítás garantálja a vadgazdálkodás egységességét. Minden vadőr a saját, területéért felelős, biztosítva a vadászatok magas színvonalú, személyre szabott kísérését. Ők kezelik az elektronikus naplót is így náluk kell beiratkozni a helyi tagságnak is, ha kiszereznének menni vadászni. Főszezonban a sikeresség fokozása érdekében külsős, vadásztatásban és kísérésben jártas helyi vadászokat is bevonnak.

8. ábra Vadászház az erdőben.Saját forrás.

Szállás és vendéglátás: A központi vadászati élmény a társaság központjában található vadászpanzióban indul, ahol teljes ellátás (reggeli, ebéd, vacsora) várja a vendégeket. A kikapcsolódás részeként a vendégek élvezhetik a kialakított wellness részleget is, amely magában foglalja szauna világot, illetve a jakuzzi részleget is. Alternatív, autentikus szálláslehetőségként egy 15 percre található, erdőben megbúvó nyugodt a városi zajoktól teljesen mentes vadászház is rendelkezésre áll, ahol gyakran jellenek meg akár a kerítés mellett is vadak.

9. ábra
Az egyedi lómozi Saját Forrás

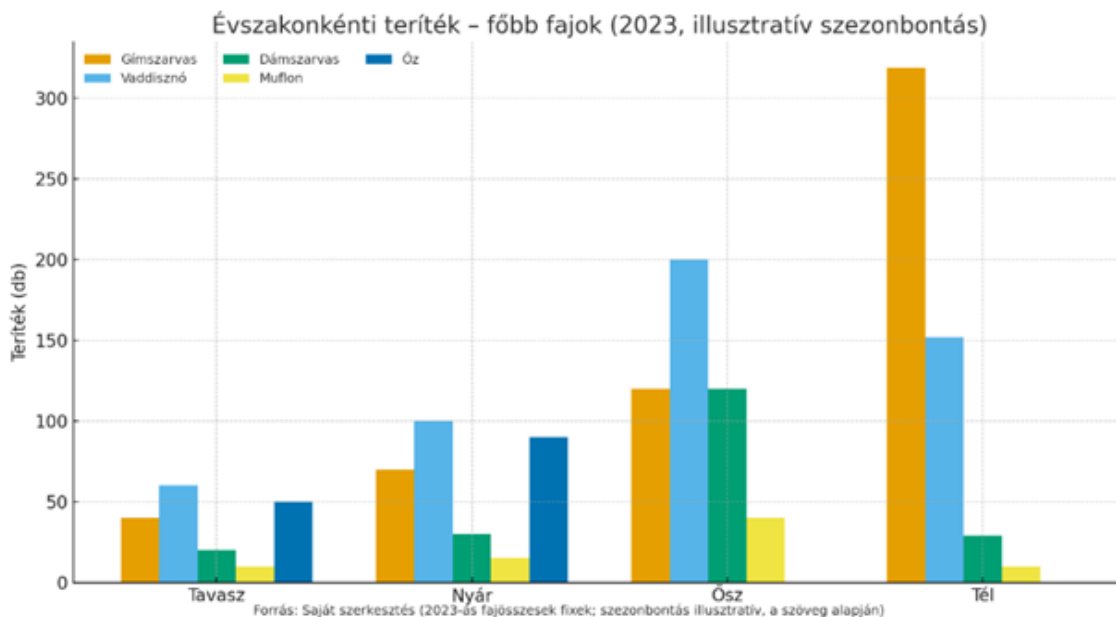

4.3. V. Szezonális Elemzés: Tavasz – A vadászati idény kezdete és a szelekciós munka

Tavasz (március–május)

A felvidéki vadászterület működését az évszakok váltakozása alapvetően meghatározza. A klimatikus és ökológiai változások közvetlenül hatnak a vadfajok viselkedésére, a táplálékellátottságra, a vadászati lehetőségekre és a vendégforgalom intenzitására. A terület gazdasági eredményei is erősen szezonális jellegűek, ezért a gazdálkodás során kiemelt fontosságú az évszakos tervezés és a rugalmasság

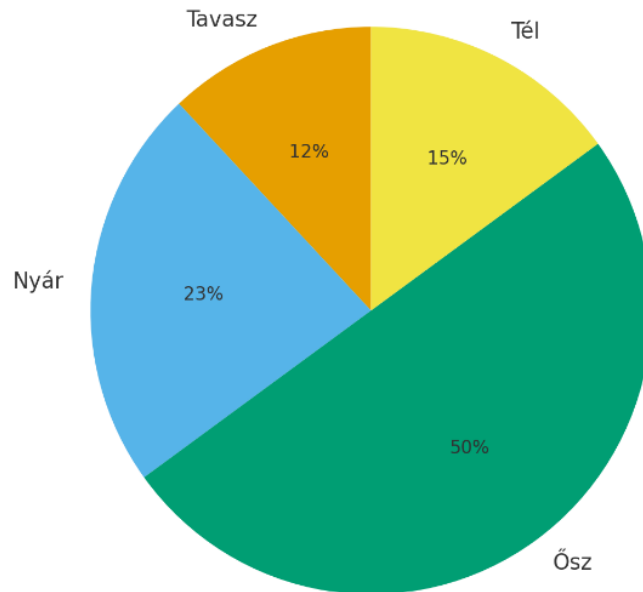
10. ábra Évszakonkénti teríték. Saját Forrás

A tavasz a természet újjáéledésének időszaka, amely egyben a vadgazdálkodás egyik legkritikusabb periódusa is. Ebben az időszakban zajlik az állományok felmérése, a tél utáni kondíciók értékelése és a következő vadászati szezon előkészítése. A tavasz elején a terület fő feladata a vadkárelhárítás: a fiatal vetések megóvása érdekében fokozott ellenőrzések, terelötetések és villanypásztoros védekezések zajlanak. A tavaszi időszakban a vadászati turizmus még mérsékelt, de már ekkor megjelennek az első külföldi vendégvadászok, főként Németországból és Szlovákiából, akik az őzszak szezon kezdetére érkeznek. Az őzszak vadászata – amely május közepétől indul – jelenti az első komolyabb bevételi forrást, bár a tavaszi szezon súlya az éves árbevételben még viszonylag alacsony (10–15% körül).

A tavaszi vadgazdálkodási tevékenységek között szerepel a vadföldek előkészítése, a sózók és itatók karbantartása, valamint a szaporodási időszakra való felkészülés. A megfelelő takarmányozás és vízellátás kulcsfontosságú, hiszen az állatok ekkor töltik fel energia tartalékaikat a nyári és őszi időszakokra.

11. ábra Évszakos vendégforgalom megoszlása. Saját forrás
kos vendégforgalom megoszlása (2023–2025 átlag, b

Forrás: Saját szerkesztés (a dolgozat szövegében rögzített arányok alapján)

Az alábbi képen a tavaszi vegetációs időszakban készült felvétel látható, amikor a vadak már aktívan használják a vadföldeket és itatókat.

12. ábra Muflonok a réten Saját forrás.

Nyár (június–augusztus)

A nyár a legmelegebb és legintenzívebb időszak a vadászati szezonban. A területen ekkor a legnagyobb a biológiai aktivitás, a növényzet dús, és a vadállomány a hűvösebb, árnyékos területekre húzódik vissza. A vadászturizmus szempontjából a nyár egyik legfontosabb eleme az őzbak vadászat és a vaddisznó vadkárelhárító tevékenység. A hőség miatt a vadászatok többnyire kora reggel és késő este zajlanak, amikor a vad mozgása aktívabb. A vendégek számára ez a szezon különleges élményt jelent, mivel a hosszú nappalok és a látványos természeti környezet ideális feltételeket biztosítanak a cserkeléshez. A vendégforgalom főként egyéni vadászokból áll, akik több napot töltenek a területen, és általában komplex szolgáltatásokat vesznek igénybe: szállás, étkezés, vezetés, trófeabírálat és feldolgozás.

A nyári időszak gazdasági szempontból az éves bevétel 20–25%-át adja, ami főként az egyéni vadászok által igénybe vett prémium szolgáltatásoknak köszönhető. A vadászati tevékenységek mellett kiemelt figyelmet kap a vadászati infrastruktúra karbantartása – lesek, etetők, utak, vízgyűjtők javítása –, hiszen a nagy meleg és a viharos időjárás gyakran okoz károkat az építményekben. A nyári szezon a felkészülés ideje is: a társaság tudatosan pihenteti a területet az őszi bögési időszak előtt, hogy az állomány stresszmentesen és jó kondícióban maradjon. Ez a megfontolt gazdálkodás a trófeaminőségre is pozitívan hat.

13. ábra
Őzbak egy nyári reggelen Saját Forrás

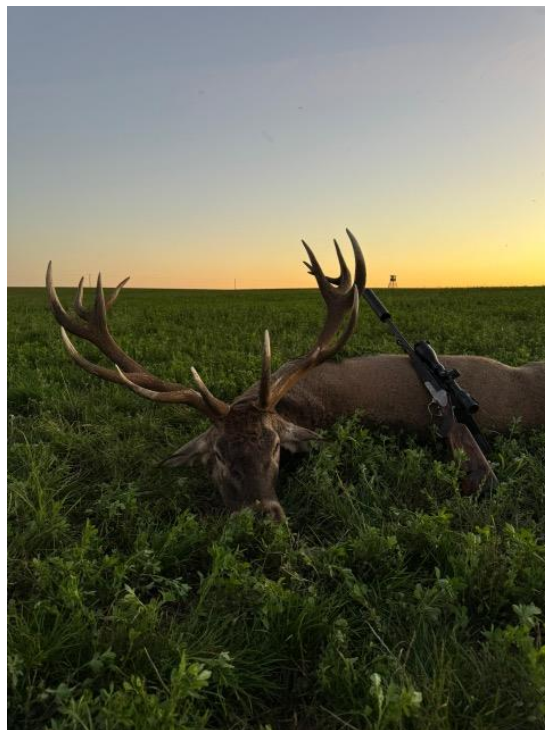

(

Ősz (szeptember–november)

Az ősz a vadászati turizmus legfontosabb és legintenzívebb időszaka, amely az éves bevétel 50–60%-át adja. A szeptemberi szarvasbögés világszerte ismert esemény, és a felvidéki terület hírnevét leginkább ez a szezon alapozta meg. A gímszarvas bikák bögése különleges élményt nyújt a vendégeknek, akik közül sokan évről évre visszatérnek. A bögési időszakban a teríték döntő része esik el: a 69 gímbikából több mint 50 ebben az időszakban kerül terítékre. A trófeák minősége kiemelkedő, az érmesarány évről évre meghaladja a 30%-ot, ami a tudatos állományalakításnak és a szakmai szemléletnek köszönhető.

A szezon alatt a vendégforgalom csúcspontját éri el: akár 20–25 vendég is tartózkodhat egyszerre a panzióban, ami a logisztikát és a szervezést is próbára teszi. A vendégek főként Németországból, Ausztriából, Franciaországból és Csehországból érkeznek. A vadászatok során a kísérők és hivatásos vadászok munkája kulcsfontosságú, hiszen a trófeás vadászatok magas szakmai és etikai szintet követelnek.

14. ábra: Gímbika a terítéken Saját forrás

Az ősz nemcsak a vadászat, hanem a természetfotózás és a turizmus egyik legszebb időszaka is. A panzióban ilyenkor a vendégek számára gasztronómiai különlegességeket is kínálnak – vadhúsételeket, helyi borokat, tradicionális fogásokat –, ami növeli az élménykomplexitást és a vendégek elégedettségét. A következő képen az őszi bögés egyik hangulatos pillanata látható a reggeli ködben.

Tél (december–február)

A téli időszak a felvidéki vadászterületen korábban a második legfontosabb szezon volt, különösen a hajtóvadászatok miatt, amelyek a társaság egyik fő bevételi forrását jelentették. A vaddisznó, a gím- és dámtarvad hajtások során jelentős mennyiségű vad került terítékre, és a vendégek számára ez a szezon a közösségi élmény miatt is különösen kedvelt volt. A téli szezon azonban az utóbbi években változáson ment keresztül, főként az afrikai sertéspestis (ASP) megjelenése miatt, amely drasztikusan csökkentette a vaddisznóállományt. A hajtások egy része elmaradt, a vendégforgalom visszaesett, és a téli árbevétel aránya 40%-ról 20%-ra csökkent. Ennek ellenére a terület továbbra is aktív maradt, elsősorban a dámszarvas és a muflon vadászatának köszönhetően.

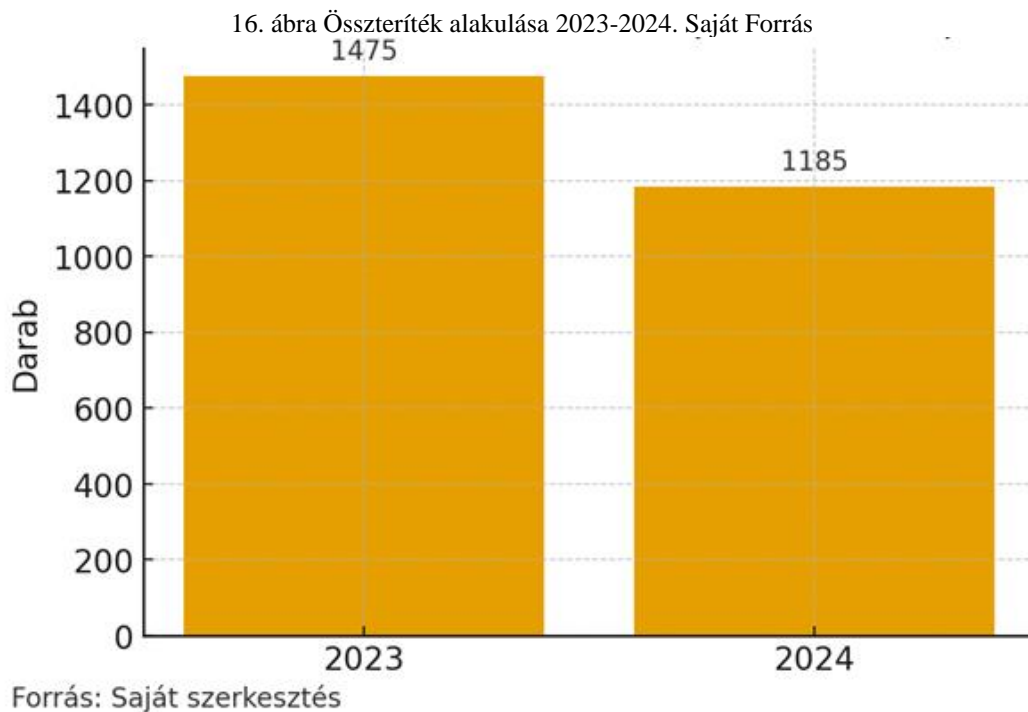
A téli időszakban a vadászatok jellemzően napközben tartják, a hóborította erdők látványa pedig különleges hangulatot teremt. A vendégek számára a panzió meleg, családias környezete, a vadételek és a közös esti terítékceremóniák adják az élmény lényegét. A vadászati tevékenység mellett ilyenkor zajlik a szezonértékelés, az adatfeldolgozás és a következő év tervezése is

15. ábra
Téli hajtás utáni pillanatkép Saját Forrás

4.4. 2023–2025 közötti időszak: ASP hatás és gazdálkodási válaszok

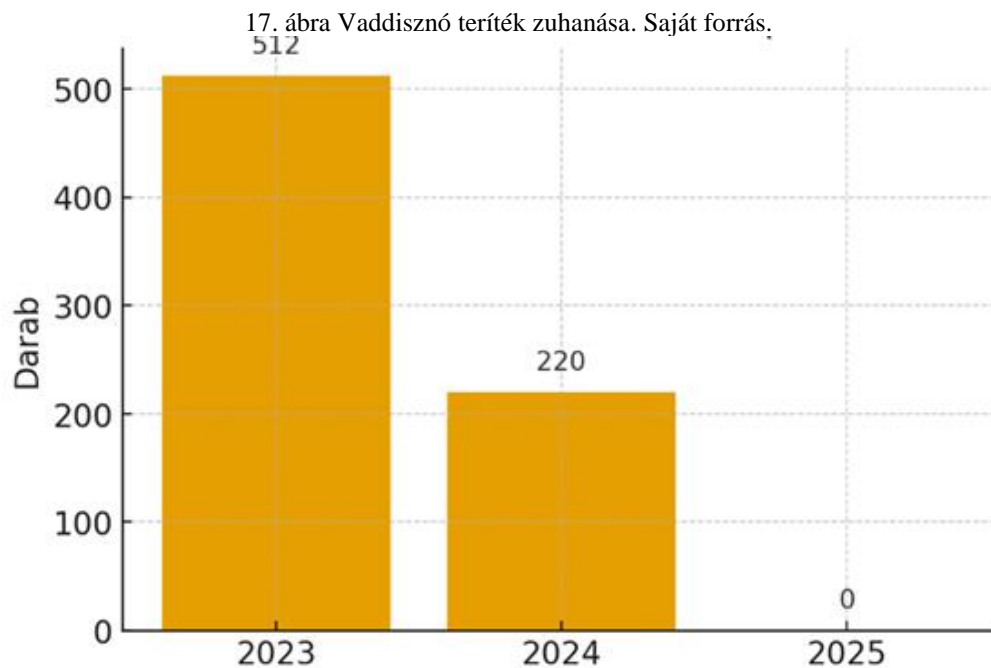
A felvidéki vadászterület 2023 és 2025 közötti időszaka jelentős változásokat hozott, amelyek jól példázzák, hogy a vadászati turizmus milyen mértékben függ a természetes és gazdasági tényezők egyensúlyától. A vizsgált három év során a terület működését egyszerre jellemezték kiemelkedő szakmai eredmények, majd drasztikus populációs visszaesések és alkalmazkodási kényszerek, amelyek új gazdálkodási stratégiák kidolgozását tették szükségessé. A 2023-as év még a stabil működés időszakának tekinthető, amikor a terület 1 475 darabos összterítéke rekordközeli eredményt hozott. A vadászati statisztikák alapján a legjelentősebb faj a gímszarvas volt (összesen 549 példány, ebből 69 bika és 480 tarvad), szorosán követve a vaddisznó (512 példány) és a dámszarvas (199 példány) állományát. A muflon és az őz szintén stabil számban volt jelen, így a teljes teríték szerkezete kiegyensúlyozottnak mondható.

A 2023-as év gazdasági szempontból is erős volt: a vadászati bevétel döntő hányadát az őszi bögési időszak biztosította, ami a teljes éves árbevétel 60–70%-át tette ki. A szeptember–októberi hónapokban megvalósuló trófeás gímbika vadászatok mellett jelentős forgalmat hoztak a külföldi vendégek, akik elsősorban Németországból, Ausztriából és Franciaországból érkeztek. A

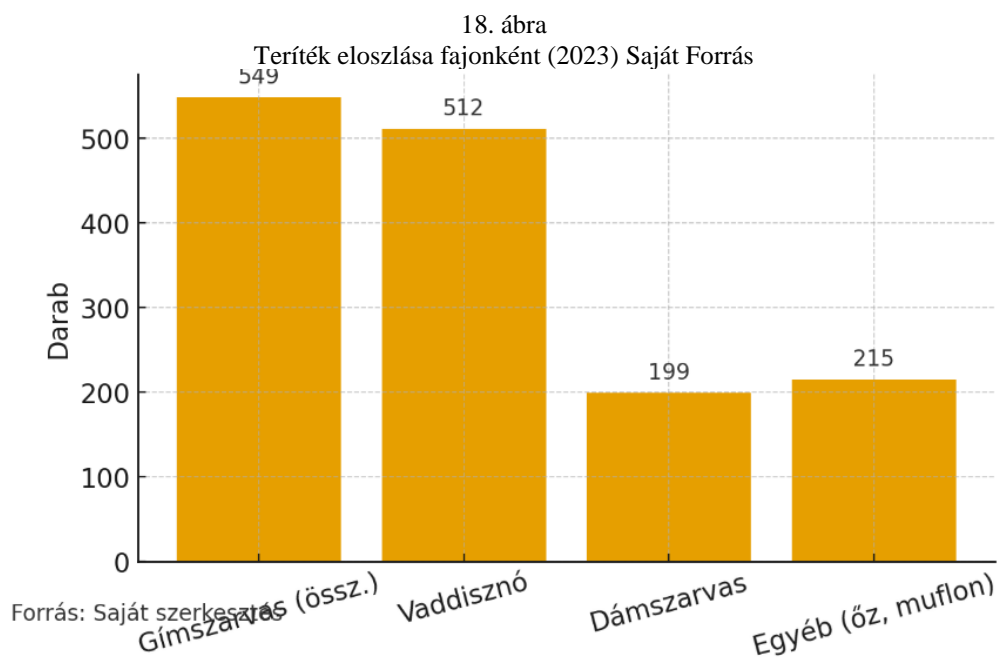
vadászturizmus szervezeten, előre lekötött csomagajánlatok alapján zajlott, amelyben a szállás, étkezés, trófeabírálat és logisztikai szolgáltatások is egységes rendszert alkottak. A 2023-as esztendőben a vadászati etika és szakmai minőség kiemelkedő szerepet kapott: a trófeabírálati átlagpontszámok magasak voltak, a gímbikák érmesaránya meghaladta a 30%-ot, a dámbikáké elérte az 50%-ot, a muflonkosoknál pedig 65%-os érmesarányt mértek. Az adatok alapján a trófeaminőség emelkedő tendenciát mutatott, ami a vadgazdálkodás következetes, hosszú távú szemléletét igazolja.

A 2024-es év fordulópontot jelentett: az afrikai sertéspestis (ASP) megjelenése alapjaiban változtatta meg a vadállomány szerkezetét és a gazdálkodás dinamikáját. Az ASF vírus rohamos terjedése következtében a vaddisznó-állomány összeomlott, a populáció 90–95%-a eltűnt, ami drasztikus visszaesést eredményezett a téli hajtóvadászatokban. Az összteríték 1 185 darabra csökkent, ami közel 20%-os csökkenést jelent az előző évhez képest

A vaddisznó-teríték különösen látványosan esett vissza: míg 2023-ban 512 példány került terítékre, addig 2024-ben már csak 220, és az év végére a járványügyi korlátozások miatt a hajtóvadászatok fel kellett függeszteni. A terepen talált több mint 600 elhullott egyed igazolta, hogy a populáció szinte teljesen kipusztult a területről. Ez nemcsak biológiai, hanem gazdasági krízist is jelentett,

hiszen a vaddisznó hajtások korábban az éves bevétel mintegy 40%-át biztosították. A kieső bevételek ellenére a területnek sikerült részben stabilizálnia a működést, mivel a trófeás fajok – különösen a gímszarvas, a dám és a muflon – prémium minőségű vadászata iránt továbbra is erős kereslet mutatkozott. A 2024-es évben 66 gímbika került terítékre (mindössze 3-mal kevesebb az előző évinél), a dámbikák száma 39-re nőtt, a muflonkosok trófeaminősége pedig megőrizte az előző évek szintjét. A szakmai döntések a minőségmegőrzés irányába mutattak: a kvóták betartása és a torz agancsú, gyenge genetikai tulajdonságú egyedek szelektív kilövése továbbra is prioritás maradt.

4.5. Főbb eredmények és összegzés

A felvidéki vadászterület vizsgálata átfogó képet adott egy olyan, 14 000 hektáros, hat vadásztársaság létrejött gazdálkodási egységről, amely a modern vadgazdálkodás, a turizmus és a fenntartható erőforrás-használat együttes mintapéldájává vált. Az Felvidék ökológiai adottságai a domborzati változatosság, a patakokkal tagolt völgyek, a kiterjedt erdőségek és a mozaikos mezőgazdasági területek olyan élettérstruktúrát alkotnak, amely hosszú távon kedvez a nagyvadfajok fennmaradásának, szaporodásának és minőségi állományalakításának. A térség klímájának évszakos dinamikája közvetlenül formálja a vadállomány viselkedését, a takarmányellátottságot, valamint a vadászati turizmus időszakos intenzitását, amelyre a

gazdálkodásnak folyamatosan reagálnia kell. A terület kiemelkedő sajátossága a rendkívül magas vadsűrűség, amelynek eredményeképpen a nagyvadteríték 2023-ban megközelítette az 1500 darabot. A magyarországi nagyvadfajok mindegyike jelen van: a gímszarvas, a dámszarvas, az őz, a vaddisznó és a muflon. E fajok együttes előfordulása biztosítja, hogy az év minden szakaszában releváns vadászati kínálat álljon rendelkezésre, ami erőteljes turisztikai vonzerőt jelent a külföldi vendégek számára is. A következő szakmai munka együttesen magas trófeaminőséget eredményeztek, különösen a gím-, dám- és muflonállományban. A vizsgált időszakban a trófeás egyedek érmesaránya kiemelkedően magas volt, ami a hosszú távú állományalakítás következetességét bizonyítja.

A szervezeti felépítés centralizált modellje biztosítja az össz hektár egységes, összehangolt irányítását. Az öt hivatásos vadász a terület külön-külön kijelölt körzeteiért felelős, így a személyes terepismeret és az egyéni felelősség egyaránt érvényesül. Az elektronikus napló, a vendégvadászok kísérése és a gazdálkodási feladatok összehangolása mind olyan folyamatok, amelyek stabilitást és professzionális működést eredményeznek. A vendéglátó infrastruktúra – a központi vadászpanzió, az erdei vadászház, a wellness-részleg és a saját húsfeldolgozó – komplex szolgáltatási rendszert alkot, amely a vadászatot teljes körű turisztikai élménnyé emeli. A fedett, 300 méteres lőtér és az egyedi lömozi tovább erősíti a terület szakmai és turisztikai értékét.

Az évszakos működés elemzése rámutatott, hogy a térség gazdasági teljesítménye szorosan kötődik a természet ciklusaihoz. Tavasszal főként a vadkárelhárítás, valamint az őzszak kezdetéhez kapcsolódó mérsékeltebb vendégforgalom dominál. A nyár a biológiai aktivitás csúcsa, amikor az egyéni vadásztatások és a vaddisznó-védekezés képezik a központi feladatokat. Az ősz a vadászati turizmus abszolút csúcspontja: a szarvasbőgés időszaka adja az éves bevétel több mint felét, és a teríték jelentős része ilyenkor esik el. A téli szezon korábban a vaddisznó- és tarvad hajtások miatt kiemelten jövedelmező volt, ám az afrikai sertéspestis (ASP) megjelenése drasztikus változásokat okozott.

A 2023 és 2025 közötti időszak elemzése igazolta, hogy a vadgazdálkodás érzékeny az ökológiai és járványügyi behatásokra. A 2023-as év még kiegyensúlyozott működést és rekordközelit terítéket hozott. A következő év azonban fordulópontot jelentett: az ASP megjelenése következtében a

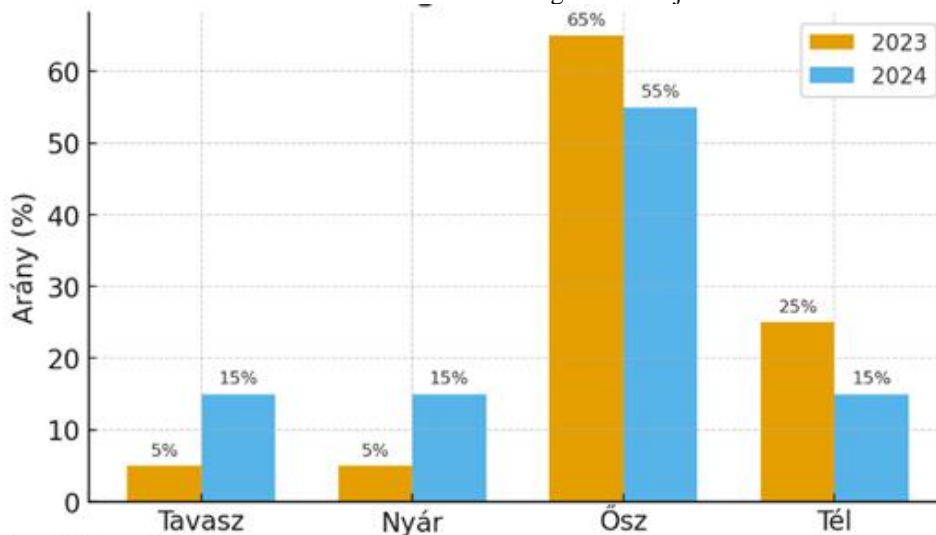
vaddisznó-állomány 90–95 százaléka eltűnt a területről, több mint 600 tetem került elő, és a populáció összeomlása a hajtóvadászatok felfüggesztésével járt. Ez jelentős bevételkiesést eredményezett, mivel a téli időszak korábban az éves bevétel 40 százalékát biztosította. A teljes teríték 2024-ben 20 százalékkal csökkent, és a vaddisznó, mint gazdasági pillér gyakorlatilag eltűnt.

A gazdálkodás válaszaiban a rugalmasság és az alkalmazkodóképesség kulcsfontosságú szerepet kapott. A trófeás fajok – különösen a gím, a dám és a muflon – vadászatának erősítése, a selejtezési rendszer finomhangolása, a kisebb létszámú terelések szervezése és a prémium szolgáltatások (lőtér, fotóturizmus, helyi termékek) fejlesztése mind hozzájárultak ahhoz, hogy a terület, részben kompenzálni tudja a kieső bevételeket. Az állományminőség továbbra is stabil maradt, hiszen a szakmai döntések a genetikai értékek megőrzését helyezték előtérbe.

A mezőgazdasági területek jelenléte egyszerre jelent lehetőséget és kihívást. A 4 500 hektárnyi művelt terület bőséges táplálékot biztosít a vadak számára, ugyanakkor jelentős vadkárkitettséget eredményez. A vadföldek, itatók és sózók rendszerének fenntartása, valamint a gazdálkodókkal való folyamatos együttműködés elengedhetetlen az agrár-kapcsolatok kiegyensúlyozásában.

Összességében a felvidéki vadászterület működése egy sokrétű, ökológiai, gazdasági és turisztikai tényezők által formált rendszer, amelyben a fenntarthatóság, a szakmai tudatosság és az alkalmazkodóképesség egyaránt meghatározó szerepet játszik.

19. ábra Bevételek szezonális megoszlása Saját forrás.

A terület 2023–2025 közötti időszaka jól mutatja, hogy a minőségközpontú állományalakítás és az integrált szolgáltatási rendszer képes stabilizáló tényezőként működni még jelentős külső behatások idején is. A vadgazdálkodás jövője ugyan továbbra is számos kihívást hordoz, különösen a vaddisznóállomány regenerációja terén ám a vizsgált modell bizonyítja, hogy a megfelelő szervezettség, a szakmai fegyelem és a hosszú távú gondolkodás képes a fenntartható működést biztosítani. Egy biztos, ha a színvonalat megszeretnék tartani akkor a jövőben is képesnek kell lenniük a megújulásra és új innovációk alkalmazására.

V. Eredmények és javaslatok

5.1. A vizsgálat főbb eredményei

A vizsgált időszak első éve, 2023 a felvidéki terület számára kiemelkedően sikeres vadgazdálkodási évet jelentett. A 1475 darabos összeríték országos viszonylatban is rendkívül magas érték, amely a terület ökológiai eltartóképességét és a szakmailag megalapozott állománykezelést igazolja. A gímszarvas kiemelt gazdasági jelentősége már ekkor is egyértelmű volt: a trófeás bikák érmesaránya tartósan 30 százalék felett alakult. A dámszarvasállomány stabilitása és a muflonok esetében mért több mint 60 százalékos érmesarány azt mutatta, hogy a genetikai háttér kiemelkedő minőségű, ami a következő szelektív vadgazdálkodás eredménye.

A 2024-es év azonban drasztikus átalakulást hozott: az afrikai sertéspestis miatt a vaddisznóállomány szinte összeomlott. A faj terítéke a korábbi 512 példányról 220-ra csökkent, majd 2025-ben gyakorlatilag eltűnt a statisztikákból. A 90–95 százalékos állományvesztés nem csupán ökológiai, hanem gazdasági sokkot is jelentett, mivel a téli hajtóvadászatok korábban a bevétel jelentős részét generálták.

Mindemellett az ASP közvetett következményeként a területnek lehetősége nyílt a többi nagyvad faj állományának finomhangolására. A gím és dám esetében a minőség tovább javult, és a trófeás egyedek aránya emelkedő tendenciát mutatott. Ez azt igazolja, hogy a vadászatra jogosultak sikeresen tudtak alkalmazkodni az új populációs viszonyokhoz, és továbbra is a genetikai értékek megőrzésére helyezték a hangsúlyt.

A vizsgált időszak vendégforgalmi adatai azt mutatják, hogy a terület továbbra is elsősorban külföldi vadászokra támaszkodik. A vendégek 70–75 százaléka Németországból, Ausztriából, Franciaországból és Csehországból érkezett, ami a térség erős nemzetközi beágyazottságát jelzi. A vendégforgalom szezonális szerkezete markánsan elkülönül: az őszi hónapok adják az éves látogatószám több mint felét, a gímszarvasbőgés pedig továbbra is a legfontosabb turisztikai attrakció.

A téli időszak korábban a bevételek 30–40 százalékát biztosította, azonban az ASP miatt megszűnő vaddisznóhajtások következtében ez az arány 15–20 százalékra csökkent. A társaság részben

kompenzálni tudta a kieső bevételt az őszi szezon intenzívebb kihasználásával és a prémium trófeás csomagok árstruktúrájának módosításával, de a téli visszaesés hosszú távú gazdasági kockázatot jelent. A visszatérő vendégek aránya ugyanakkor 40 százalék felett maradt, ami a szolgáltatások színvonalát és a vendégek elégedettségét jelzi.

A felvidéki terület egyik legnagyobb erőssége az integrált működés. A szakmai irányítást öt hivatásos vadász és a központi vezetés biztosítja, akik a vadászati tevékenység teljes spektrumát koordinálják. A személyes kísérés minősége, a pontos adminisztráció és a szigorú etikai elvek mind hozzájárulnak a magas szakmai színvonalhoz.

A turisztikai szolgáltatások palettája különösen széles: a modern vadászpanzió, az erdei vadászház, a wellness-részleg, a fedett lőtér és a húsfeldolgozó együttese olyan komplex élményt biztosít, amely a hazai viszonyok között is ritkaságszámba megy. A terítékceremóniák, a tradíciók ápolása és a vadászati kultúra hangsúlyozása tovább növeli a vendégek élményét és a térség arculatának értékét.

A felvidéki terület erőssége a magas fokú szakmaiság és integrált működés. A hivatásos vadászok szakértelme, a panzió szolgáltatási színvonala és a vadfeldolgozó jelenléte komplex élményt nyújt a vendégeknek. Az infrastruktúra a fedett lőtér, az erdei vadászház, wellness szolgáltatások növelik a térség turisztikai értékét. A vendégek elégedettségét nagyban befolyásolja:

- a személyes kísérés minősége,
- a trófeák esztétikai és biológiai értéke,
- az ellátás és szállás színvonala,
- a hagyományok tisztelete (terítékceremónia, kürtszó).

5.2. A vadgazdálkodás fejlesztésének irányai

A vizsgált időszak tapasztalatai alapján a felvidéki vadászterület vadgazdálkodási rendszerének továbbfejlesztése több, egymással összefüggő területen is indokoltá vált. A klímaváltozás okozta élőhelyi változások, az ASP következményei, valamint a nagyvadfajok biológiai igényei együttesen rámutatnak arra, hogy a jelenlegi rendszer stabil működésének fenntartása csak tudatos, hosszú távú fejlesztési döntésekkel lehetséges. A vadállomány kondíciójának és genetikai

értékének megőrzése érdekében kiemelt szerepet kapnak az élőhelyfejlesztési és vízgazdálkodási beavatkozások. Az aszályos nyarak és a vízhiány egyre gyakrabban érintik a térséget, ezért szükségessé vált új itatók, dagonyák és természetes vízmegtartó struktúrák kialakítása, valamint a vadföldek területének bővítése. Ezek az intézkedések nemcsak a nagyvadak kondícióját javítják, hanem csökkentik a mezőgazdasági területek felé irányuló mozgást, ezáltal mérséklik a vadkár kockázatát is.

A vadgazdálkodás további kiemelt feladata a vaddisznóállomány regenerációjának elősegítése. Az ASP következtében szinte teljesen eltűnt populáció csak hosszú távon építhető újra, ezért nélkülözhetetlen a vadászati nyomás minimálisra csökkentése, a rendszeres monitorozás és az állategészségügyi hatóságokkal való szoros együttműködés. A kameracsapdás és genetikai adatgyűjtés olyan átlátható feltételrendszert biztosít, amely támogatja a faj fokozatos visszatelepülését. A szakértői becslések alapján a regeneráció várható időtartama legalább 5–7 év, amely komoly tervezési és gazdálkodási felkészültséget igényel.

A nagyvadfajok fenntartható kezelése szempontjából továbbra is meghatározó a szelektív vadgazdálkodás módszereinek finomhangolása. A gímszarvas és dámállomány esetében a minőségi szelekció és a genetikai értékek megőrzése alapvető követelmény. A korstruktúra folyamatos figyelése, a trófeametriaelemzések rendszeressé tétele és a gyenge genetikai adottságú egyedek célzott eltávolítása olyan szakmai eszközök, amelyek közvetlenül befolyásolják a trófeaminőséget. Mivel a trófeás vadászat továbbra is a terület egyik legfontosabb bevételi pillére, ezeknek a döntéseknek kiemelt gazdasági jelentősége is van.

5.3 A turisztikai kínálat és a gazdálkodási stabilitás fejlesztésének összefüggő irányai

A vadászati turizmus bővítése és a gazdálkodási stabilitás megerősítése szorosan összekapcsolódó feladatként jelent meg a vizsgált időszakban. Az ASP következtében visszaeső téli hajtóvadászatok miatt a terület korábbi bevételi struktúrája jelentősen átalakult, ami szükségessé tette a szolgáltatási portfólió újragondolását. A téli időszak turisztikai vonzerejének helyreállításához olyan alternatív programok bevezetése vált indokolttá, amelyek nem kizárólag a vadászat köré épülnek. A természetfotós túrák, a vadgasztronómiai rendezvények, a tematikus vadvacsorák és a helyi termékbemutatók új vendégkört szólítanak meg, és segítenek abban, hogy a gazdálkodás kevésbé

legyen kitett az egyes vadfajok populációs ingadozásainak. Ezek a programok a térség turisztikai kínálatát szélesítik, továbbá hozzájárulnak ahhoz, hogy a vadászatra kevésbé fogékony látogatók számára is értelmezhető, élményközpontú szolgáltatások jöjjenek létre.

A modern turisztikai környezetben egyre nagyobb jelentősége van a digitális jelenlétnek és a marketingstratégia átalakításának. A külföldi vendégek eléréséhez nélkülözhetetlen a korszerű, több nyelven elérhető weboldal, valamint egy átlátható és felhasználóbarát online foglalási rendszer. A közösségi média platformok – különösen az Instagram és a videóalapú tartalmakat előnyben részesítő felületek – alkalmasak arra, hogy a vadászati élmények vizuálisan is megjelenjenek, ezzel növelve a térség ismertségét. A digitális kommunikáció fejlesztése különösen fontos egy olyan időszakban, amikor a turisztikai bevételek egy része átrendeződött, és a vadgazdálkodás korábbi stabil pillérei átalakultak.

A térség fejlődési potenciáljának egyik sajátos eleme a határ menti együttműködés lehetősége. A magyar és szlovák területek közötti közös szakmai programok, trófeakiállítások, workshopok és EU-s pályázati partnerségek olyan új szakmai és turisztikai dimenziókat nyithatnak meg, amelyek több szempontból is növelik a térség láthatóságát, szakmai presztízsét és turisztikai vonzerejét.

A gazdálkodási stabilitást érintő javaslatok mindezekkel párhuzamosan a működés hosszú távú biztonságát célozzák. A vadászatra épülő bevételi szerkezet sérülékenységét az ASP-válság egyértelműen igazolta, ezért kiemelt fontosságú a gazdasági bázis szélesítése. A húsfeldolgozó kapacitás fejlesztése, a helyi bolt kínálatának bővítése, valamint a rendezvényturizmus és a lóteri sportprogramok erősítése olyan tevékenységi körök, amelyek a vadászati szezonoktól függetlenül is képesek bevételt generálni. Ezek a fejlesztések hozzájárulnak ahhoz, hogy a vadászati turizmus továbbra is fontos, de ne kizárólagos bevételi pilléreként működjön.

A gazdálkodás rugalmasságát tovább növelheti a kvótatervezés évenkénti, adatalapú felülvizsgálata. A fajarányok gyors változása azt igényli, hogy a kvóták meghatározása folyamatosan alkalmazkodjon a populáció aktuális állapotához. Emellett a pénzügyi tartalékok kialakítása a jövőben elengedhetetlen. A 2024-es év példája világosan megmutatta, hogy egy 1–2 éves működési tartalék stratégiai jelentőségű biztonsági szerepet tölt be válsághelyzetben. A

támogatási és fejlesztési pályázatok rendszeres figyelése, valamint a külső finanszírozási lehetőségek előkészítése tovább növelheti a terület gazdasági ellenállóképességét. Javaslatként említendő a kiállításokon való részvétel, amivel láttatni lehetne a társaságot a nemzetközi helyeken is. illetve a vendég skála, szélesítése, vagyis a több ország például Északi országok (Dánia, Norvégia. Svédország) felől is vendégek fogadása

VI. ÖSSZEGZÉS

Jelen szakdolgozat célja a turizmus bemutatása volt a felvidéki vadászterület komplex elemzésén keresztül, amely a benne rejlő potenciálra és az ágazatban felmerülő veszélyekre is felhívja a figyelmet. Az elméleti háttér tisztázása révén pontosan meghatározásra került a vadászati turizmus elhelyezkedése az aktív turizmuson belül, igazolva annak kulcsszerepét a vadgazdálkodási bevételek biztosításában. A kutatás megállapította, hogy a terület kimagasló vadállománya jelentős viszont súlyos operatív sebezhetőséggel küzd. Jelen szakdolgozat a magyarországi vadászati turizmus komplex rendszerét vizsgálta, kiemelt hangsúlyt fektetve a regionális gazdasági stabilitás és a hosszú távú fenntarthatóság kérdéseire. A témaválasztás alapját a vadászat iránti személyes elkötelezettség mellett az ágazat kiemelkedő gazdasági jelentősége adta, amely közvetlen módon járul hozzá a vidékfejlesztéshez és a természeti erőforrások felelős hasznosításához. A kutatás elsődleges célja volt a vadászatból származó bevételek és nem feltételezések, hanem konkrét adatok alapján mutassam be, a terület működését. A „Vadászati turizmus a Felvidéken” című szakdolgozat célja annak bemutatása volt, hogyan működik egy modern, integrált vadászati és turisztikai rendszer a magyar–szlovák határ menti régióban, milyen természeti, gazdasági és társadalmi tényezők határozzák meg fejlődését, valamint milyen kihívásokkal és lehetőségekkel szembesül a 2020-as évek közepén.

Az elemzés során a kutatás kiterjedt a terület földrajzi adottságaira, vadgazdálkodási struktúrájára, a turizmus szezonális jellemzőire, a 2023–2025 közötti változásokra és a járványhelyzet (ASP) következményeire, továbbá a jövőbeli fejlesztési irányokra. A felvidéki vadászterület – mintegy 14 000 hektár kiterjedésben – kiválóan példázza, miként lehet egy hagyományokra épülő, ugyanakkor korszerű szemléletű gazdálkodási modellt kialakítani. A terület adottságai – domborzat, erdősültség, vízrajz, klimatikus viszonyok – mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a nagyvadállomány (gímszarvas, dámszarvas, muflon, őz, vaddisznó) fenntartható módon kezelhető legyen. A természetes élőhelyek és a mesterséges elemek (itatók, vadföldek, sózók) harmóniája biztosítja az ökológiai egyensúlyt, míg az emberi beavatkozás mértéke kontrollált és tudatos. A dolgozat első szakasza a terület bemutatására fókuszált. Itt kiderült, hogy a felvidéki vadászterület nem csupán biológiai, hanem gazdasági szempontból is kiemelkedő értéket képvisel. A vadászat nem öncélú tevékenység, hanem komplex gazdasági rendszer, amelynek része a szálláshely-szolgáltatás, az élelmiszer-feldolgozás, a vendéglátás, a kereskedelem és a helyi munkaerő-foglalkoztatás. A

területre jellemző az önfenntartó modell: az elejtett vadak húsát helyben dolgozzák fel, értékesítik, a turisztikai bevételek pedig visszaforgatásra kerülnek a gazdálkodásba. Ez a zárt rendszer egyszerre növeli a hatékonyságot és csökkenti a környezeti terhelést. Az évszakos bontás rávilágított arra, hogy a vadászati turizmus a természet ritmusához igazodik. A tavasz a felkészülés, a nyár az aktivitás, az ősz a csúc szezon, a tél pedig az értékelés és karbantartás ideje. A szezonális nemcsak a természetre, hanem a gazdasági folyamatokra is hat: az árbevétel és a vendégforgalom egyértelműen az őszi hónapokban a legmagasabb. A tavaszi és nyári időszak ugyanakkor fontos szerepet tölt be a vadállomány egészségi állapotjának fenntartásában, az élőhelyfejlesztésben és a vendégkapcsolatok építésében. A szezonális tervezés és a rugalmasság tehát kulcsfontosságú a hosszú távú sikerhez.

A 2023–2025 közötti vizsgálati időszak részletes elemzése megmutatta, hogy a vadászati turizmus mennyire érzékeny a külső környezeti hatásokra. A 2023-as év még a stabil működés időszaka volt, magas terítékszámokkal és erős külföldi vendégforgalommal. A vadászati eredmények kiemelkedők voltak: 1475 nagyvad került terítékre, ebből 549 gímszarvas, 512 vaddisznó, 199 dámszarvas, 161 muflon és 54 őz. Ez az eredmény nemcsak a vadállomány gazdagságát, hanem a szakmai munka minőségét is tükrözte. 2024-ben azonban az afrikai sertéspestis (ASP) drasztikus változásokat idézett elő. Sajnos a vaddisznóállomány szinte teljesen eltűnt, ami a téli hajtóvadászatok megszűnését és az árbevétel jelentős csökkenését eredményezte. A vadászati turizmus egyik legfontosabb pillére omlott össze, és ezzel együtt a gazdasági szerkezet is átalakult. Ezért társaság kénytelen volt új irányokat keresni: a trófeás vadászatok súlya nőtt, a gímszarvas és a dámfaj vált a bevételek fő forrásává. Az alkalmazkodás gyors és tudatos volt, ami megmutatta a gazdálkodás rugalmasságát és szakmai stabilitását.

Főbb gazdasági hatásokat vizsgálva kiderült, hogy a bevételi szerkezet átrendeződött. Míg korábban a téli szezon adta az éves árbevétel 40%-át, 2024-re ez 20%-ra csökkent. Ezzel párhuzamosan nőtt a tavaszi és nyári időszak szerepe, amelyet a vadászati szezonon kívüli programok – például fotóturizmus, gasztronómiai események, lőtéri szolgáltatások – erősítettek. A társaság felismerte, hogy a vadászat önmagában nem elegendő, hanem élményalapú turisztikai komplexumra van szükség, amely szélesebb közönséget képes megszólítani. Az ASP utáni helyzet értékelése során világossá vált, hogy a vaddisznóállomány visszaépítése hosszú folyamat lesz,

várhatóan 5–7 év. A természet regenerációja ugyanakkor lehetőséget is teremtett a vadgazdálkodás újrastrukturálására: a szakemberek átgondolták a terítékkvótákat, a vadászati nyomás mértékét és a fajok közti arányokat. A cél immár nem a mennyiségi, hanem a minőségi vadászat erősítése, a trófeaminőség és a vendégélmény maximalizálása. A dolgozatban megfogalmazott javaslatok közül kiemelkedik a gazdasági diverzifikáció fontossága. A turizmus akkor maradhat versenyképes, ha több lábon áll: a trófeás vadászatok mellett megjelenik a természetfotózás, az ökoturizmus, a gasztronómiai rendezvények és a helyi termékek értékesítése. A panzióban működő húsfeldolgozó és a vadételekre épülő vendéglátás jó alapot teremt a „Felvidéki vadászélmény” márka továbbépítéséhez. Fontos, hogy a fenntarthatósági szempontok szintén meghatározóak. A klímaváltozás és a csapadékhiány fokozott figyelmet követel a vízvisszatartás és az élőhelyek megóvása terén.

A vadföldek és itatók karbantartása, a természetes növénytakaró megőrzése, valamint a vadkár megelőzése mind hozzájárulnak a fenntartható működéshez. A társaság tevékenységében egyre nagyobb hangsúlyt kap a természetvédelem és a biodiverzitás megőrzése, ami a modern vadgazdálkodás alapfeltétele. A nemzetközi összehasonlítás azt mutatja, hogy a Felvidéki modell regionális szinten is versenyképes. Ausztriában és Csehországban hasonló méretű területeken a vadászati turizmus bevételei magasabbak, de a szolgáltatási színvonal és a szervezettség ott sem feltétlenül jobb. Magyarország és Szlovákia határmenti együttműködése a jövőben kulcsfontosságú lehet: közös vadászati rendezvények, nemzetközi programok, határon átnyúló ökoturisztikai útvonalak kialakítása mind hozzájárulhat a térség vonzerejéhez.

A jövő szempontjából a legfontosabb kérdés a vadászati turizmus adaptációs képessége. A 2023–2025 közötti időszak bebizonyította, hogy a siker záloga a gyors reagálás és a hosszú távú stratégiai gondolkodás. Új digitális eszközök bevezetése – online foglalási rendszer, adatgyűjtés, vendégvisszajelzések elemzése – új dimenziókat nyithat a szolgáltatásfejlesztésben. A turisztikai marketing tudatosabbá válása, a közösségi média jelenlét és a többnyelvű kommunikáció pedig hozzájárulhat a nemzetközi piac bővítéséhez. Összességében elmondható, hogy a felvidéki vadászati turizmus erőssége az integrált szemléletben rejlik: a természet tiszteletében, a szakmai tudásban, a vendégélmény fontosságában és a gazdasági önfenntartásban. A kihívások ellenére a terület jövője biztató, hiszen a gazdálkodás alapja stabil, a szakmai közösség elhivatott, a turisztikai

kereslet pedig továbbra is fennáll. Dolgozatom eredményei alapján a legfontosabb tanulság az, hogy a vadászati turizmus jövője nem pusztán a vadállományon, hanem az emberi tényezőkön múlik: a szervezethez, a szakmai alázaton és a természet iránti felelősségen. Az itt működő vadásztársaság jó példát mutat arra, hogy a tradíció és az innováció összehangolható. Ha a fejlesztések a fenntarthatóság, a minőség és a vendégélmény irányába haladnak, akkor a régió vadászati turizmusa nemcsak fennmarad, hanem újra virágkorát élheti pont úgy, mint ASP-előtt.

Irodalomjegyzék

1. (MTÜ), M. T. (2023). *urisztikai trendek és statisztikai összefoglaló – 2023*. Magyar Turisztikai Ügynökség: Budapest.
2. (NÉBIH), N. É.-b. (2024). *Afrikai sertéspestis (ASP) helyzetjelentés – Magyarország*. Budapest: NÉBIH.
3. (OMVK), O. M. (2023). *A magyar vadászati kultúra és turizmus alakulása*. Budapest: OMVK.
4. : Ritchie, J., & Crouch, G. (2003). *The Competitive Destination – A Sustainable Tourism Perspective*. London: CABI Publishing.
5. 2021, V. V. (2022). *Egy a Természettel” Nemzetközi Vadászati és Természeti Kiállítás zárójelentés*. Budapest: Hungexpo.
6. Bajomi, B. (2019/10. 10). *Vadászati Turizmus Magyarországon – múlt, jelen, jövő. Nimród Vadászújság*.
7. Csányi, S., Márton , M., Bóti Szilvia, & Schally , G. (2024). *Országos Vadgazdálkodási Adattár – 2023. évi jelentés*. Gödöllő: MATE VTI (Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Vadgazdálkodási és Természetvédelmi Intézet).
8. Dávid, L., & Baros, Z. (2020). *A vadászati turizmus gazdasági jelentősége Magyarországon. Turizmus Bulletin, kiadó Magyar Turisztikai Ügynökség, Budapest, 2020*.
9. Gazdag, J. (2004). *A vadászat varázsa*. Dunaszerdahely: Lilium Aurum.
10. Heltay, I. (2000). *Vadászati ismeretek*. Budapest: Mezőgazda Kiadó.
11. Heltay, I. (2014). *Vadásziskola*. Budapest: Mezőgazda Kiadó.
12. Kiss, Á., & Horváth, T. (2022). *Az afrikai sertéspestis hatása a magyar vadgazdálkodásra*. Sopron: Soproni Egyetem, Vadgazdálkodási és Erdőmérnöki Kar.
13. Kiss, L. (2010). *A vadászat története a Felvidéken*. Sopron: Soproni Egyetem (Magyar Vadászati Tanulmányok, 2010/2.).
14. Láng, I., & Balogh, P. (2018). *Fenntartható vadgazdálkodás a Kárpát-medencében*. Gödöllő: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kiadó.
15. Lengyel, M. (2016). *Turizmusmenedzsment*. Budapest: Akadémia Kiadó.
16. Magyar, Z. (2021). *A vadászturizmus és az országimázs kapcsolata*. Budapest: Turisztikai Tanulmányok .
17. Michalkó, G. (2004). *A turizmus elmélet alapjai*. Székesfehérvár: Turizmus Akadémia.
18. Middleton, V. (2001). *Marketing in Travel and Tourism*. Oxford: Butterworth-Heinemann.
19. Organization), U. (. (2023). *World Tourism Barometer – Global Tourism Performance Report 2023*. Madrid: UNWTO.
20. Pine, J., & Gilmore, J. (1999). *The Experience Economy – Work Is Theatre & Every Business a Stage*. Boston: Harvard Business School Press.
21. Putzkó, L., & Rátz, T. (2011). *A turizmus hatásai*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
22. Rátz, T. (2006). *Kultúra és turizmus*. Székesfehérvár: Kodolányi János Főiskola.
23. Széchenyi, Z. (1955 / új kiadás: 2019). *Csui! – Vadászati írások*. Budapest: Helikon Kiadó.
24. Varga, G. (2020). *A vadászat társadalmi megítélése és ökoturisztikai kapcsolódásai*. Debrecen: Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Turizmus Tanszék.
25. Weiler, B., & Hall, C. (1992). *Special Interest Tourism*. London: Belhaven Press.

Ábrajegyzék

1. ábra <i>Turizmus fajtáinak piaci részesedés Saját forrás</i>	10
2. ábra: <i>Felvidék térképe; Forrás: https://real.mtak.hu/160271/7/TFK_10_2022_Nr1-2-115-135.p</i>).....	18
3. ábra <i>Hont vagyis a felvidék szíve ; Forrás: https://hatartalanul.net/tema/otletek-tippek/felvidek/</i>	19
4. ábra <i>Csallóköz légi fényképen; Forrás: https://mta.hu/english/danube-conference-at-the-academy-studies-on-the-rehabilitation-of-szigetkoz-and-csallokoz-first-presented-106048</i>)	20
5. ábra <i>A vizsgált terület topográfiája és vízhálózata Saját forrás</i>	22
6. ábra <i>A vadász panzió Saját forrás</i>	24
7. ábra <i>300 méteres lőpálya Saját Forrás</i>	24
8. ábra <i>Vadászház az erdőben.Saját forrás.</i>	26
9. ábra <i>Az egyedi lömozi Saját Forrás</i>	26
10. ábra <i>Évszakonkénti teríték. Saját Forrás</i>	27
11. ábra <i>Évszakai vendégforgalom megoszlása. Saját forrás</i>	28
12. ábra <i>Muflonok a réten Saját forrás.</i>	28
13. ábra <i>Őzbak egy nyári reggelen Saját Forrás</i>	29
14. ábra <i>Gímbika a terítéken Saját forrás</i>	30
15. ábra <i>Téli hajtás utáni pillanatkép Saját Forrás</i>	31
16. ábra <i>Összteríték alakulása 2023-2024. Saját Forrás</i>	32
17. ábra <i>Vaddisznó teríték zuhanása. Saját forrás.</i>	33
18. ábra <i>Teríték eloszlása fajonként (2023) Saját Forrás</i>	34
19. ábra <i>Bevételek szezonális megoszlása Saját forrás.</i>	36

Mellékletek

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat
III. Hallgatói Követelményrendszer
III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat
6.13. sz. függeléke: A MATE egységes szakdolgozat /
diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója
4.1. sz. melléklete: Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

KÖSZEGI ZSOMBOR (név) (hallgató Neptun azonosítója: FDAS70)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a
záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az
irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól
tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő
védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: 2025 év 11 hó 9 nap

belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.

--	--	--	--

3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....

.....

.....

.....

4. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkába illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlan vagy hiányos.

Kelt: GÖDÖLLŐ....., 2025.11... hó9.... nap

.....
Hallgató aláírása

.....
Konzulens/Témavezető aláírása

Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásáról

1. Általános adatok

Hallgató neve:	Kőszegi Zsombor
Neptun-kódja:	FDAS70
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	X BSc/BA ☐ MSc/MA ☐ Doktori (PhD) ☐ Egyéb:
Tantárgy neve/kódja*:	Szakdolgozat készítés
A munka címe:	Vadászati Turizmus Magyarországon

* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)

B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Kérjük, töltsse ki a vonatkozó táblázatokat!)

3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrektúra, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)

II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka mellékletében való csatolása szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve, verziója, elérhetősége	Az érintett fejezet / ábra / táblázat pontos sorszáma	A prompt-naplót tartalmazó melléklet bejegyzésének sorszáma

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függeléke: A MATE egységes szakdolgozat / diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről (módosítva: 2025. október 16.)

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről

A hallgató neve:

KÖSZEGI ZSOMBOR

A Hallgató Neptun kódja:

FDAS70

A dolgozat címe:

VAIDASZATI TURIZMUS MAGYARORSZÁGON

A megjelenés éve:

2025

A konzulens intézetének neve:

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Int.

A konzulens tanszékének a neve:

Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Továbbá kijelentem, hogy a dolgozat elkészítése során alkalmazott mesterséges intelligencia-eszközök (pl. szöveggenerálás, nyelvi javítás, fordítás, adatelemzés) használata nem helyettesítette a saját kutatási és alkotói munkámat, azok alkalmazását a források között vagy a módszertani részben feltüntettem, és a szakmai-etikai elvárásoknak megfelelően jártam el.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2025 év 11 hó 9 nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.